

Masarykova základní škola a mateřská škola Žalhostice,
okres Litoměřice, příspěvková organizace

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro předškolní vzdělávání

Rok plný dobrodružství s opičkem Pepou

1 Obsah

1	Obsah.....	2
2	Identifikační údaje o škole	4
2.1	Údaje o škole	4
2.2	Zřizovatel.....	4
2.3	Zpracovatelé	4
2.4	Platnost dokumentu	4
3	Obecná charakteristika mateřské školy	5
3.1	Velikost školy	5
3.2	Lokalita školy	5
3.3	Charakter a specifika budovy	5
4	Podmínky vzdělávání	5
4.1	Věcné podmínky.....	5
4.2	Životospráva	6
4.3	Psychosociální podmínky	7
4.4	Organizace	7
4.5	Řízení mateřské školy.....	8
4.6	Personální a pedagogické zajištění	8
4.7	Spoluúčast rodičů	9
4.8	Podmínky vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	9
4.8.1	Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními.....	10
4.8.2	Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními	11
4.8.3	Pravidla pro zpracování, hodnocení, aktualizaci PLPP a IVP	12
4.9	Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka.....	13
4.10	Podmínky a vzdělávání dětí nadaných.....	13
4.10.1	Rozvoj a podpora schopností a nadání dítěte	14
4.10.2	Postup práce s nadaným dítětem	14
4.10.3	Podpůrná opatření	14
4.11	Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	14
5	Organizace vzdělávání	15
5.1	Počet a charakteristika tříd	15
5.2	Činnosti, při kterých je zajištěno souběžné působení dvou učitelů ve třídě.....	15
5.3	Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy.....	15
5.4	Povinnost předškolního vzdělávání a způsoby jejího plnění.....	16
5.5	Uspořádání dne	16
6	Charakteristika školního vzdělávacího programu	17
6.1	Zaměření školy	17
6.2	Rámcové cíle ŠVP	17
6.3	Dlouhodobé cíle našeho školního vzdělávacího programu	18
6.4	Očekávané základní výstupy	19
6.5	Metody a formy práce, zásady a principy.....	19
6.6	System péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními v MŠ Žalhostice.....	19
6.7	Tvorba IVP nadaného dítěte	20
6.8	Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let	20
6.8.1	Věcné podmínky	21
6.8.2	Hygienické podmínky	21
6.8.3	Životospráva.....	21
6.8.4	Personální podmínky.....	21
6.8.5	Organizace vzdělávání	21
6.8.6	Stravování.....	21

6.8.7	Bezpečnostní podmínky	22
7	Vzdělávací obsah.....	22
7.1	Vzdělávací oblasti ŠVP	22
7.1.1	Dítě a jeho tělo – oblast biologická	22
7.1.2	Dítě a jeho psychika – oblast psychologická	23
7.1.3	Dítě a ten druhý – oblast interpersonální	23
7.1.4	Dítě a společnost – oblast sociálně-kulturní.....	23
7.1.5	Dítě a svět – oblast environmentální	24
7.2	Vzdělávací obsah	24
7.2.1	Čtenářská pregramotnost.....	24
7.2.2	Matematická pregramotnost	25
7.2.3	Předčíselné představy	26
7.2.4	Polytechnické vzdělávání a výchova.....	27
7.2.5	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta	27
7.2.6	Etická výchova	28
7.2.7	Komunikace	28
7.3	Plánování vzdělávacího obsahu.....	29
7.4	Klíčové kompetence	31
7.4.1	Kompetence k učení	31
7.4.2	Kompetence k řešení problémů.....	31
7.4.3	Komunikativní kompetence	32
7.4.4	Sociální a personální kompetence	32
7.4.5	Činnostní a občanské kompetence	33
7.5	Vzdělávání dětí od dvou do tří let	34
7.5.1	Dítě a jeho tělo	34
7.5.2	Dítě a jeho psychika	35
7.5.3	Dítě a ten druhý	37
7.5.4	Dítě a společnost	37
7.5.5	Dítě a svět.....	38
7.5.6	Zásady práce s dětmi od dvou do tří let	39
7.5.7	Metody práce s dětmi od dvou do tří let.....	39
8	Evaluační systém.....	39
8.1	Oblasti autoevaluace.....	39
8.2	Prostředky autoevaluace	40
8.3	Sledování a hodnocení dítěte	40
8.4	Časový plán autoevaluace	40
9	PŘÍLOHY ŠVP	41
9.1	Evaluační systém - tabulka	41
9.2	Minimální preventivní program, prevence předcházení rizikům	42

2 Identifikační údaje o škole

Název dokumentu: Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Motivační název ŠVP: Rok plný dobrodružství s opičkem Pepou

2.1 Údaje o škole

Název školy: Masarykova základní škola a mateřská škola Žalhostice, okres Litoměřice, příspěvková organizace

Adresa: Žalhostice čp. 126, 411 01

IČO: 72 745 096

IZO: 102 317 429

Ředitelka školy: Mgr. Bc. Alena Krchňavá

Učitelky MŠ: Lenka Holemá – vedoucí učitelka, Zuzana Bednářová

Telefon: 416 737 095, MŠ 702 171 278

Datová schránka: pxmkjb8

E-mail: podatelna@skolazalhostice.cz, ms@skolazalhostice.cz

Web: www.skolazalhostice.cz

2.2 Zřizovatel

Obec Žalhostice

Adresa: Žalhostice čp.120, 411 01 Žalhostice

Telefon: 416 737 154, 602 195 166

E-mail: obecni.urad@zalhostice.cz

Web: www.zalhostice.cz

2.3 Zpracovatelé

Mgr. Bc. Alena Krchňavá

2.4 Platnost dokumentu

Platnost dokumentu od 1. 9. 2023, č. j. 33/2023

Datum projednání v Pedagogické radě 4. 9. 2023

3 Obecná charakteristika mateřské školy

3.1 Velikost školy

Mateřská škola má jednu třídu s kapacitou 24 dětí. Pracují zde dvě pedagogické pracovnice z toho jedna vedoucí učitelka a jedna provozní pracovnice. Stravování je zajišťováno školní jídelnou základní školy prostřednictvím výdeje jídla v mateřské škole.

3.2 Lokalita školy

Jednotřídní mateřská škola je součástí Masarykovy základní školy a mateřské školy v Žalhosticích. Je umístěna v samostatné přízemní budově ve dvoře školy. Obec Žalhostice se nachází v okrese Litoměřice v Ústeckém kraji v krásné oblasti Českého středohoří pod kopcem Radobýl v blízkosti řeky Labe, obklopená krásnými vinicemi. V obci žije okolo 500 obyvatel. Škola je spádovou školou pro sousední obce Velké Žernoseky, Píšťany a Michalovice.

V bezprostřední blízkosti školy je zastávka autobusu i vlakové nádraží.

3.3 Charakter a specifika budovy

Nová moderní budova mateřské školy je postavena v areálu základní školy. Kolaudace proběhla v létě 2022 po rozhodnutí zřizovatele o výstavbě nové budovy MŠ vzhledem ke špatnému stavu staré budovy. Mateřská škola nyní disponuje prostornou třídou, ložnicí, šatnou, kuchyňkou s výdejnou jídelna, technickou a provozní místností, umývárnu s WC a zázemím pro pedagogické pracovníky. Vše je vybaveno nábytkem a spolu s výzdobou působí příjemným dojmem. Součástí MŠ je velká zatravněná plocha zahrady, na které se buduje nové hřiště s certifikovanými herními prvky a bezpečnostním povrchem na pohybové hry dětí.

4 Podmínky vzdělávání

4.1 Věcné podmínky

- Dostatečně prostorná třída, vyhovující nejrůznějším skupinovým i individuálním činnostem dětí.
- Všechny prostory mateřské školy jsou vybaveny nábytkem, který je zdravotně nezávadný, bezpečný a přizpůsobený antropometrickým požadavkům dětí.
- Děti se podílí na výzdobě tříd. Prostředí je upraveno tak, aby dětské práce byly přístupné dětem i jejich rodičům
- K interaktivnímu učení je využíván Magic Box – kouzelný koberec, který funguje podobně jako tablet.
- K didaktickým hrám i k získávání informací pro děti se využívá notebook.
- Televize slouží jako obrazovka – písničky, tanečky, cvičení, pohádky.
- K dispozici je dostatek hraček, stavebnic z omyvatelných materiálů či dřeva, dalších her, didaktických pomůcek a výtvarného materiálu. Vše je průběžně doplňováno a obměňováno.

- Většina vybavení pro hru a činnosti dětí je v otevřených, dětem dostupných polích s ohledem na bezpečnost dětí.
- Herní prostory a ložnice jsou pokryty kobercem nebo linoleem.
- K rozvoji hudební výchovy je využíván klavír, dostatek dětských nástrojů, kazet a CD s písněmi.
- Ložnice je vybavena novými plastovými lehátky, která se neskládají.
- V šatně dětí je nábytek pro odkládání obuvi a oděvů. Jsou zde informační nástěnky a prostor pro dětské výtvary.
- Školka je vybavena dostatkem pěkných knih pro děti, včetně encyklopedií a úžasné „Albi kouzelné čtení“.
- Součástí zahrady mateřské školy je pískoviště, domeček na hraní a pohybové centrum. V době pobytu na zahradě máme dostatek hraček na písek, aut, míčů a odstrkovadel.
- Praní a sušení prádla je zajištěno přímo ve školce moderní pračkou a sušičkou.

Co je možné zlepšit: dle finančních, časových a legislativních možností zřizovatele – dokoupení nábytku na uložení pomůcek, pořízení úložného prostoru na venkovní hračky, dokoupení pomůcek na pohybové činnosti.

4.2 Životospráva

- Denní uspořádání je dostatečně pružné s ohledem na individuální potřeby dětí, střídáme dobu odpočinku a činnosti.
- Je dbán důraz na dodržování pitného režimu. Děti mají vlastní hrnky, podle potřeby i vlastní lahve na pití, starší si nalévají nápoj samy.
- Stravování zajišťuje školní jídelna, strava je plnohodnotná a vyvážená s dostatkem ovoce i zeleniny.
- Děti nejsou do jídla nuceny. Učitelky se snaží, aby pokrm děti alespoň ochutnaly a naučily se tak jíst vše.
- Interval mezi jídly jsou dodržovány.
- Odpočinek po obědě s pohádkou a relaxační hudbou. Je respektována individuální potřeba spánku dětí. Dětem s menší potřebou spánku umožňujeme po odpočinku klidové aktivity.
- Denně jsou zařazovány pohybové aktivity venku i uvnitř.
- Program a vzdělávací nabídka napomáhá zdravému životnímu stylu, zajišťuje základní potřeby dítěte a jeho všestranný rozvoj. Často se pracuje s ochutnávkami zdravých potravin, odšťavňováním ovoce a zeleniny, přípravou ovocných a zeleninových salátů i bylinkových čajů.
- Pravidelnost denního rytmu, řádu, rituálů x flexibilita – přizpůsobení organizace činností dětí potřebám a aktuální situaci, reagování na neplánované události v životě mateřské školy.
- Pobyt venku je za vhodného počasí a kvality ovzduší pravidelný, zpravidla 2 hodiny denně.
- Je dbáno na dodržování pravidel hygieny. Pedagogové jsou pro děti vzorem a sami se chovají podle zásad zdravého životního stylu.
- Při špatném počasí možnost využití tělocvičny v základní škole.

Co je možné zlepšit: V oblasti stravování více spolupracovat s vedoucí jídelny – dle finančních možností rozšířit varianty např. nápojů a ovoce a zeleniny.

4.3 Psychosociální podmínky

- Je vytvářeno takové prostředí, aby se děti i dospělí cítili spokojeně, jistě a bezpečně. Je navozován vzájemný pocit důvěry a spolupráce s dítětem.
- Citlivým a ohleduplným chováním usnadňují dítěti učitelky období adaptace na pobyt v mateřské škole, dětem se postupně prodlužuje doba pobytu ve školce.
- Děti se učí ohleduplnosti, zdvořilosti, vzájemné spolupráci. Každé dítě má stejná práva, možnosti i povinnosti.
- Děti jsou podporovány v důvěře v sebe sama.
- Všechny děti mají rovnocenné postavení, děti nejsou zvýhodňovány. Jsou nepřijatelné negativní slovní komentáře, zesměšňování dětí.
- Dětem jsou vštěpována „Obrázková pravidla chování a soužití“. Děti se učí tato pravidla dodržovat pomocí říkanek.
- Vzdělávací nabídka je tvořena tak, aby byla dítěti tematicky blízká, jemu pochopitelná, přiměřeně náročná a odpovídala dětské mentalitě.
- Je respektována osobní svoboda a volnost dětí, která je v souladu s domluvenými pravidly.
- Je kladen důraz na vytváření prostředí jistoty a spokojenosti dětí, vzájemné pomoci a spolupráce. Je věnována pozornost neformálním vztahům dětí ve třídě a nenásilnému ovlivňování prosociálním směrem. Toho je využíváno k předcházení šikany a jiným sociálně patologickým jevům u dětí – Minimální preventivní program „Aby se nic nestalo“, pomocí práce s příběhy – Policejní pohádky, Pohádky pro zlobivé děti.

Co je možné zlepšit: Snažit se o zachování dobrého současného stavu, více spolupracovat s rodiči při vštěpování pravidel soužití a slušného chování, vedení dětí k samostatnosti, sebeobsluze – mateřská škola nemůže vše dělat za rodiče.

4.4 Organizace

- Mateřská škola je jednotřídní škola s celodenním provozem od 6.00 do 16.00 hodin s kapacitou 24 dětí.
- Dřívější příchod není možný, děti se scházejí do 8.00. Po dohodě je možné přivádět děti i později, toto neplatí pro děti plnící povinné předškolní vzdělávání.
- V zájmu dítěte je doporučován pobyt v předškolním zařízení po dobu nezbytně nutnou.
- Zákonní zástupci předávají dítě osobně zaměstnanci mateřské školy. Vyzvedávat dítě může i písemně zákonným zástupcem pověřená osoba. Dítě nesmí přicházet a odcházet z mateřské školy samo.
- Odchod po obědě je od 12.15 – 12.30 hod. Odpolední vyzvedávání nejdříve v 14.30 hod.
- Omlouvání dětí – pokud, je to možné den předem nebo nejpozději do 8.00 hodin, zpravidla SMS zprávou na školní mobilní telefon. Omlouvání dětí plnící předškolní vzdělávání stejným způsobem, navíc zákonný zástupce dítě omluví písemně do Omluvného listu.
- Pro nově přichozí děti je vytvořen „adaptační program“, který je možné po dohodě s rodiči upravit.
- Pedagogičtí pracovníci se plně věnují dětem. Program vytvářejí tak, aby děti podněcoval, aby mohly pracovat svým tempem, mohly pracovat individuálně i skupinově. Činnosti jsou vyvážené tak, aby se střídaly spontánní a řízené, klidové a rušné.

- Je snaha denně zařazovat pohybové aktivity včetně řízených zdravotně preventivních.
- Plánované přerušení provozu mateřské školy je v době vánočních a letních prázdnin

Co je možné zlepšit: na základě poznávání dětí, více podporovat jejich potenciál, individualitu a převládající druh inteligence. Pokud děti potřebují osobní soukromí, učít, aby to respektovaly i ostatní děti. Plánovat řízené zdravotně preventivní cvičení.

4.5 Řízení mateřské školy

- Při své práci jsou všichni pracovníci podřízeni ředitelce školy, pedagogičtí pracovníci mateřské školy dále vedoucí mateřské školy.
- Při vedení zaměstnanců vytváří ředitelka ovzduší vzájemné důvěry, respektuje jejich názor, motivuje spoluúčast všech členů týmu na rozhodování o zásadních otázkách školního programu a podporuje jejich vzájemnou spolupráci
- Vzájemná komunikace mezi vedením školy a zaměstnanci MŠ probíhá v osobní a telefonické podobě, prostřednictvím pracovních emailů, sdíleným kalendářem.
- Školní vzdělávací program vypracovává vedoucí učitelka ve spolupráci s učitelkou. Jeho naplňování, úpravy a hodnocení se provádí na poradách a evaluačními činnostmi.
- Zásadní povinností pracovníků je zajištění bezpečného pobytu dětí v mateřské škole.
- Povinnosti, pravomoci a úkoly všech zaměstnanců mateřské školy jsou jasně vymezeny a dány zejména těmito dokumenty – náplně práce, provozní a školní řád, vnitřní bezpečnostní předpisy. Pracovníci se ve své práci řídí zákonnými normami – Školský zákon a vyhláškami – vyhláška o mateřské škole, školním stravování, hygienických normách apod.
- Informace organizace navenek škola zveřejňuje prostřednictvím nástěnek, webových stránek i osobně. Je vedena úzká spolupráce s rodiči v každodenní reakci na jejich podněty, spolupráce se zřizovatelem ke zkvalitňování naší práce a podmínek vzdělávání. Zástupci obce se účastní našich akcí. Mateřská škola spolupracuje se základní školou – divadla, pořady, soutěže, sportovní dny, návštěvy 1.třídy, knihovny, hudebny, seznamování s AJ, spolupráce logopedem. Účastní se Sportovního dne a Běhu o žalhostický hrozen, Školní akademie se ZŠ.
- V případě potřeby dítěte spolupracuje MŠ s SPC či Pedagogicko – psychologickou poradnou, a to zejména při řešení výchovných a vzdělávacích problémů dětí nebo tvorbě Plánů pedagogické podpory, Individuálních plánů a dalšími orgány státní správy a samosprávy – OSPOD.

Co je možné zlepšit: zachování stávajícího stavu.

4.6 Personální a pedagogické zajištění

- V čele Masarykovy základní školy a mateřské školy stojí ředitelka, která sleduje udržení a další růst kompetencí všech pedagogů a v rozsahu možností vytváří podmínky pro jejich další vzdělávání.
- V mateřské škole pracují 2 pedagogické pracovnice, z toho jedna vedoucí učitelka, obě s předepsanou odbornou kvalifikací, praxí a zájmem o svou práci.
- V rámci přímé výchovné práce se děti seznamují s **anglickým jazykem**, kroužek vede paní ředitelka. **Plavání** se děti učí v bazénu v Litoměřicích.
- Zaměstnána je provozní pracovnice s 0,75 úvazkem na úklid, výdej stravy, mytí nádobí, praní a žehlení. Provozní pracovnice na základě Dohody o pracovní činnosti může pomáhat s dětmi např. při přechodech do ZŠ, doprovázet děti spolu s učitelkou

na před plavecký výcvik, popř. zastupuje učitelku v době její nepřítomnosti (odpolední služba, doprovod při pobytu venku, výletech).

- Všichni zaměstnanci MŠ spolupracují jako tým a podle jasných pravidel, služby jsou organizovány tak, aby vždy byla zajištěna bezpečnost dětí a optimální pedagogická péče o děti.
- Pedagogičtí pracovníci se dále sebevzdělávají – sledováním informací na školských portálech, četbou, získáváním poznatků a zkušeností od ředitelky a učitelek sousedních MŠ, plánovaným DVPP – účastmi na seminářích – obě učitelky absolvovaly, kromě jiných, kvalitní a obsáhlé kursy logopedické prevence, předmatematické a předčtenářské gramotnosti.

Co je možné zlepšit: organizovat činnosti všech zaměstnanců mateřské školy tak, aby v MŠ byli přítomni co nejvíce alespoň 2 zaměstnanci s ohledem na zajištění bezpečnosti dětí.

4.7 Spoluúčast rodičů

- Vytváření spolupráce na základě partnerství, snaha získat důvěru rodičů na základě individuálních rozhovorů při příchodu a odchodu dětí.
- Podávání informací o pokrocích ale i o možných problémech dítěte a hledání společné cesty při výchově a vzdělávání dětí.
- Nabídka osobní konzultace rodičům – během celého roku v případě poradenské činnosti, výchovných nebo pedagogických problémech. Adaptace, výsledky diagnostiky a školní zralosti dětí se řeší na individuálních konzultacích: v měsíci listopadu pro nejmladší děti, v prosinci pro 4 – 5leté děti a lednu pro nejstarší děti. Rodiče se na přesném termínu domluví s učitelkou.
- Nástěnky – aktuální informace pro rodiče, výchovně vzdělávací činnost, texty písní a básní, výstavky prací.
- Účast rodičů při vzdělávání – rodiče se mohou, po domluvě, účastnit her svých dětí, programů, výletů. Jsou pořádány úvodní i rodičovské schůzky, kde jsou řešeny společně s rodiči organizační a provozní záležitosti mateřské školy.
- Pořádání besídek a vystoupení pro rodiče, včetně tvořivých dílniček.
- O spolupráci s rodiči je usilováno hlavně v oblastech: upevňování kladných charakterových vlastností dětí, dodržování domluvených pravidel soužití, problémy v oblasti školní zralosti, upevňování zdraví dětí, logopedické činnosti a spolupráci.
- Je dbáno na ochranu soukromí rodiny a zachování diskrétnosti, podporu rodinné výchovy.

Co je možné zlepšit: zařazování společných činností rodiče a dítěte při příchodu do mateřské školy. popř. odchodu. Zjišťovat, např. na schůzkách, jak mohou a jestli chtějí pomoci mateřské škole v rámci svého povolání, zájmů, dovedností, poskytnutí různých materiálů, výpěstků. Požádat rodiče o účast na jarmarcích a akcích školy, a tak podpořit své dítě a školu.

4.8 Podmínky vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Při práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami neboli dítě s hendikepem je především nutná spolupráce mateřské školy, rodiny a školského poradenského zařízení. V rámci mateřské školy jde především o spolupráci učitelů mateřské školy a asistenta

pedagoga, kteří spolu s pracovníky školských poradenských zařízení budou spolupracovat při řešení problémů týkajících se těchto dětí.

Pedagogové vychází z pozorování, ze záznamů o dítěti a z jeho prací – portfolia.

Pokud se u dítěte během jeho pobytu v mateřské škole objeví známky poruch chování nebo učení postupujeme takto:

- Závěry zjištěné z hodnocení dítěte se konzultují s ostatními pedagogy a na pedagogické radě i se zákonnými zástupci dítěte.
- Je nabízena pomoc, navrhnuty postupy pro další vzdělávání.
- Vytvoří se pro dítě Plán pedagogické podpory.
- Je doporučena návštěva Školského poradenského zařízení.

Další práce s dítětem je vedena podle doporučení školského poradenského zařízení.

Při komunikaci s rodiči jsou dodržovány tyto zásady:

- Vytvoření klidné atmosféry.
- Dostatek času na rozhovor s rodiči – konzultace.
- Popsání situací a příhod s dítětem – uvádění fakt, ne hodnocení.
- Uvádění zdrojů svých informací.

RVP PV vychází ve své základní koncepci z respektování individuálních potřeb a možností dítěte. Z toho důvodu je RVP PV základním východiskem i pro přípravu vzdělávacích programů pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, ať už jsou tyto děti vzdělávány v běžné mateřské škole, či v mateřské škole zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona. Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tyto děti mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona.

Podpůrná opatření realizuje mateřská škola. Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do 5 stupňů:

1. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP).
2. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ.

Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví Příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

4.8.1 Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je třeba jejich naplňování přizpůsobovat tak, aby maximálně vyhovovalo dětem, jejich potřebám i možnostem. Snahou pedagogů je – stejně jako ve vzdělávání dětí, které speciální vzdělávací potřeby nemají – vytvoření optimálních podmínek k rozvoji osobnosti každého dítěte, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti. Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními je třeba mít na zřeteli

fakt, že se děti ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto dětí je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Při vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami učitel zahrnuje do svých vzdělávacích strategií podpůrná opatření. Podpůrná opatření prvního stupně stanovuje mateřská škola. Od druhého stupně podpory jsou podpůrná opatření stanovována ŠPZ po projednání se školou a zákonným zástupcem dítěte. Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb. Závazný rámec pro obsahové a organizační zabezpečení předškolního vzdělávání všech dětí vymezuje RVP PV, který je východiskem pro tvorbu ŠVP. Podle ŠVP se uskutečňuje vzdělávání všech dětí dané u mateřské školy. Pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování PLPP a pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu IVP. PLPP zpracovává škola samostatně, IVP zpracovává škola na základě doporučení ŠPZ. Důležitou podmínkou úspěšnosti předškolního vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je nejen volba vhodných (potřebám dětí odpovídajících) vzdělávacích metod a prostředků, které jsou v souladu se stanovenými podpůrnými opatřeními, ale i uplatňování vysoce profesionálních postojů učitelů i ostatních pracovníků, kteří se na péči o dítě a jeho vzdělávání podílejí. Rozvoj osobnosti dítěte s přiznanými podpůrnými opatřeními závisí na citlivosti a přiměřenosti působení okolí mnohem více, než je tomu u dítěte, které není ve svých možnostech primárně omezeno. Proto je nutné vytvořit podmínky pro jejich pozitivní přijetí. K tomu je nutné, mimo jiné, navázat úzkou spoluprací s rodiči všech dětí, citlivě s nimi komunikovat a předávat potřebné informace. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje učitel s dalšími odborníky, využívá služby školských poradenských zařízení.

4.8.2 Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Podmínky pro vzdělávání dětí musí vždy odpovídat individuálním potřebám dětí. Podmínky pro vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními stanovuje školský zákon a vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Učitel zajišťuje tyto podmínky s ohledem na vývojová a osobnostní specifika těchto dětí a měl by být vzdělán v oblasti speciální pedagogiky. Pro úspěšné vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními je potřebné zabezpečit (případně umožnit):

- uplatňování principu diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem i metod vzdělávání.
- realizaci všech stanovených podpůrných opatření²⁹ při vzdělávání dětí.
- osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení.
- spoluprací se zákonnými zástupci dítěte, školskými poradenskými zařízeními, v případě potřeby spoluprací s odborníky mimo oblast školství.
- snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy.
- přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření.

Pokud ZZ dítěte přes opakovaná upozornění a vysvětlení důsledků nenavštívil ŠPZ za účelem nastavení podpůrných opatření ve vzdělávání dítěte a způsobil tak dítěti obtíže ve vzdělávání (protože škola sama dostatečná podpůrná opatření vytvořit nemůže) může

se škola obrátit na zástupce veřejné moci (OSPOD) a v souladu se zákonem o sociálně právní ochraně dětí požádat o součinnost.

4.8.3 Pravidla pro zpracování, hodnocení, aktualizaci PLPP a IVP

Zpracování PLPP je v kompetenci učitele. Zpracování IVP je v kompetenci ředitele školy, resp. vedoucí učitelky MŠ, ZZ a asistenta pedagoga. Cílem PLPP a IVP je zajistit pro děti v mateřské škole podmínky, které reflektují a všestranně rozvíjí jejich možnosti a dovednosti s ohledem na aktuální situaci, vývojový stupeň a aktuální zdravotní stav.

Pokud je dopředu známo, že se jedná o dítě se SVP, může škola již před samotným vstupem ve spolupráci se zřizovatelem a rodiči promyslet a navrhnout potřebná opatření v nejvyšším zájmu dítěte – stavební úpravy, nákup speciálních pomůcek a hraček.

V průběhu měsíce září a říjen na základě pečlivé diagnostiky vyhodnotí děti, které potřebují podpůrná opatření a po konzultaci s ředitelem školy určí také, zda bude dítěti vypracován PLPP nebo bude ZZ doporučena návštěva ŠPZ.

Podpůrná opatření 1. stupně

Na základě výsledků pedagogické diagnostiky a konzultaci s ředitelem školy, zpracovávají učitelky PLPP. Jedná se o taková opatření, která pomohou dítěti v rozvoji oslabených funkcí, např. s motorickou obratností, špatnou koncentrací pozornosti, s úchopem pomůcek, s rozvojem vnímání řeči, s verbální obratností, s dovedností reprodukovat a pamatovat si instrukce i zadání práce, střídat činnosti a respektovat tempo dítěte. V PLPP učitelka uvede charakteristiku dítěte, popis jeho oslabených funkcí, dále navrhne cíle a metody a pomůcky pro rozvoj těchto funkcí, vhodnou organizaci výuky a spolupráci se zákonnými zástupci. Hodnocení PLPP provádí učitelky průběžně a po 3 měsících konzultují vyhodnocení s ředitelem školy, vedoucí učitelkou MŠ.

Podpůrná opatření 2.- 5. stupně

Pokud se ukáže, že podpora dítěte prostřednictvím PLPP není dostačující, požádá učitelka po konzultaci s ředitelem školy, vedoucí učitelkou, ZZ dítěte, aby navštívil ŠPZ, které může následně doporučit podpůrná opatření vyšších stupňů.

Ředitel školy určí učitele odpovědného za spolupráci se ŠPZ v souvislosti s doporučením podpůrných opatření dítěti se SVP (§11 vyhlášky 27/2016 Sb.).

Na základě doporučení ŠPZ zpracovává vedoucí učitelka MŠ IVP. IVP konzultuje se ZZ dítěte, popř. asistentem pedagoga a ŠPZ nejpozději do 1 měsíce od obdržení zprávy ze ŠPZ. Pokud je ve třídě asistent pedagoga, vede o dítěti Deník, ve kterém zaznamenává nejen pokroky či nezdary dítěte, ale i návrhy do IVP.

IVP průběžně hodnotí třídní učitelky, popř. ve spolupráci s asistentem pedagoga (minimálně 1x za 3 měsíce) a své závěry konzultují s ředitelem školy, vedoucí učitelkou, kteří následně rozhodnou o dalším postupu.

Se ZZ dítěte jsou realizovány individuální konzultace, dle potřeby, min. 2x za školní rok.

Nemůže-li učitelka ze závažných důvodů zabezpečit bezodkladné poskytování doporučeného podpůrného opatření, informuje ředitele školy a škola po projednání se ŠPZ

a na základě informovaného souhlasu ZZ dítěte, poskytne, podobu nezbytně nutnou, jiné podpůrné opatření stejného stupně.

V případě podpůrného opatření v podobě asistenta pedagoga, je v náplni práce třídních učitelek ho metodicky vést a úzce s ním spolupracovat, jak při plánování činností pro dítě, tak jeho hodnocení.

Shledá-li učitelka po konzultaci s ředitelem školy, vedoucí učitelkou MŠ, že podpůrná opatření nejsou dostačující nebo nevedou k naplňování vzdělávacích možností a potřeb dítěte, doporučí zákonnému zástupci dítěte využití poradenské pomoci ŠPZ, tedy Pedagogické psychologické poradny (PPP) nebo Speciálního pedagogického centra (SPC). Obdobně postupuje v případě, shledá-li, že poskytovaná podpůrná opatření již nejsou potřebná.

4.9 Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Děti-cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Pokud rodiče sami neovládají český jazyk na úrovni rodilého mluvčího, nemohou své děti v poznávání českého jazyka přímo podpořit a děti se ocitají ve znevýhodněné pozici. Je třeba věnovat zvýšenou pozornost tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka začala být poskytována jazyková podpora již od samotného nástupu do mateřské školy. Při práci s celou třídou je třeba mít na vědomí, že se v ní nacházejí i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, uzpůsobit tomu didaktické postupy a děti cíleně podporovat v osvojování českého jazyka. Mateřské školy poskytují dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání. Zvláštní právní úprava platí pro mateřské školy, kde jsou alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání (v případě lesní mateřské školy v jednotlivém území, kde zejména probíhá pedagogických program a kde má škola zázemí). V takovém případě zřídí ředitel mateřské školy skupinu nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne. Ředitel mateřské školy může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

Při přechodu na základní školu by děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka měly mít takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky a dosáhnout školního úspěchu.

Podpůrným materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání, který lze využívat při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do mateřské školy.

4.10 Podmínky a vzdělávání dětí nadaných

Škola prostřednictvím pozorování, kvalitní pedagogické diagnostiky a hodnocení dítěte a jeho prací vytváří podmínky pro mimořádně nadané děti a formou integrovaného vzdělávání a individualizované výuky podporuje stimulaci a rozvoj jejich talentu, tak aby

bylo plně využito potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti. Dítě, které vykazuje známky nadání, musí být dále podporováno. Za mimořádně nadané dítě se považuje především dítě, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

4.10.1 Rozvoj a podpora schopností a nadání dítěte

- Předkládáním vyššího stupně složitosti nabízených činností.
- Využitím vhodných didaktických pomůcek, materiálů, knih.
- Volbou vhodných metod, forem výuky (integrace a individualizace).
- Individuálním přístupem.
- Práci s IT technologiemi.
- Nabízenými specifickými činnostmi, u kterých může rozvíjet své nadání a zájmy.
- Spolupráce se zákonnými zástupci dítěte a ŠPZ.

4.10.2 Postup práce s nadaným dítětem

- Konzultace pedagogů v rámci třídy a na pedagogické radě, kde bude stanoven další postup péče o výchovu a vzdělávání dítěte.
- Informování a doporučení pro podporu mimořádného nadání zákonným zástupcům, případně doporučení konzultace v Školském poradenském zařízení nebo instituci, která se zabývá diagnostikou nadaných dětí.
- Práce s mimořádně nadaným dítětem v souladu s doporučením odborných institucí.

4.10.3 Podpůrná opatření

Pro podporu vzdělávání mimořádně nadaného dítěte mohou být realizována tato opatření:

- Předčasný nástup dítěte ke školní docházce.
- Rozšíření obsahu vzdělávání nad rámec stanovený příslušným vzdělávacím programem:
 - A. obohacování vzdělávacího obsahu
 - B. zadávání specifických úkolů, projektů
 - C. příprava a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol

Pro nadané dítě učitel připravuje a zadává práci, která odpovídá a rozvíjí úroveň jeho dovedností v oblasti jeho nadání. Všechny děti vedeme k tomu, aby byli tolerantní k odlišnostem a chovali se přátelsky – nejen k hendikepovaným kamarádům, ale i k těm, kteří v něčem vynikají.

4.11 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Předškolní vzdělávání lze organizovat pro děti od dvou let věku. Rámcové cíle a záměry vzdělávání, obsažené v RVP PV, jsou vhodné i pro vzdělávání dětí od dvou do tří let. Je nezbytné uvědomovat si specifika, související s dosahovanou úrovní ve všech oblastech vývoje dítěte. Podmínkou úspěšné pedagogické práce je citlivé přizpůsobování organizace se střídáním nabídky činností, trénováním návyků a praktických dovedností, ponecháním co největšího prostoru pro volné hry a pohybové aktivity.

Předškolní období je zásadní pro utváření celoživotních návyků, respektování pravidel a norem. Ve věku dvou let je dítě zpravidla připraveno tyto aspekty rozeznávat a přijímat. Pokud se v mateřské škole vzdělávají děti mladší tří let, je nutné zajistit podmínky, které reagují na vývojová specifika, individuální potřeby, zájmy a možnosti těchto dětí.

Pro zajištění kvalitních podmínek pro vzdělávání dětí ve věku od 2 do 3 let jsou ve škole zajištěna částečná opatření týkající se zajištění bezpečnostních, hygienických, prostorových i materiálních podmínek, včetně přizpůsobení organizace vzdělávání. Protože MŠ nemá přebalovací stůl, úložné prostory na hygienické potřeby a nádoby na kontaminovaný odpad přijímáme děti mladší tří let pouze v případě volného místa a způsobilosti dítěte účastnit se předškolního vzdělávání – bez plen.

5 Organizace vzdělávání

5.1 Počet a charakteristika tříd

Mateřská škola v Žalhosticích má jednu věkově heterogenní třídu s kapacitou 24 dětí ve věku od 3 do 7 let. Děti mladší tří let přijímáme výjimečně, pouze pro doplnění kapacity a bez používání plen.

Jádro předškolního vzdělávání neleží v řízených činnostech, ale ve všem, co se v mateřské škole děje. Základem dětské činnosti v mateřské škole je hra a prožitkové učení, pohybové aktivity spontánní i řízené, sociální učení na principu přirozené nápodoby, didaktické hry i záměrné učení. Velký význam pro komunikaci, naslouchání, motivaci, hodnocení má ranní kruh. V rámci ranního kruhu zařazujeme i vhodné řízené činnosti.

K tvorbě pocitu bezpečí přispívají i denně se opakující činnosti – rituály, děti ví, co bude, kde mají své místo.

5.2 Činnosti, při kterých je zajištěno souběžné působení dvou učitelů ve třídě

V mateřské škole je provoz dvousměnný, tedy ranní a odpolední služba. Souběžné působení učitelek je v době pobytu venku a oběda.

5.3 Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy

Kritéria pro přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání jsou popsána ve Školním řádu (Část II. Přijímání dětí do mateřské školy).

Hlavním kritériem přijetí je věk dítěte a spádovost. Přednost mají starší děti před mladšími a děti z obce Žalhostice a spádových obcí.

Zápis do mateřské školy na následující školní rok vyhlašuje ředitelka školy dle platné legislativy formou plakátů ve vývěskách školy i obcí a v mateřské škole, dále vyvěšením oznámení na webových stránkách školy.

Rodiče při zápisu předkládají vyplněnou žádost k přijetí do mateřské školy, předloží občanský průkaz, rodný list dítěte, potvrzení lékaře o zdravotní způsobilosti a o pravidelném očkování dítěte. Doklad o povinném očkování se nepožaduje v případě přijetí dětí plnící povinné předškolní vzdělávání – to je v posledním roce před nástupem dítěte do základní školy.

O přijetí dítěte rozhoduje ředitelka školy ve správním řízení do 30 dnů od zápisu vyvěšením seznamu podle registračních čísel přijatých x nepřijatých dětí.

5.4 Povinnost předškolního vzdělávání a způsoby jejího plnění

Zákonný zástupce dítěte je povinen přihlásit dítě k zápisu k předškolnímu vzdělávání v kalendářním roce, ve kterém začíná povinnost předškolního vzdělávání, to je od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhlo pátého roku věku.

Pokud bude dítě přijato do jiné než spádové mateřské školy, mají rodiče oznamovací povinnost ředitelce spádové školy.

Rodiče mají možnost plnit povinné předškolní vzdělávání svých dětí i jiným způsobem, než je denní docházka do mateřské školy – individuálním vzděláváním. Tuto skutečnost musí zákonný zástupce oznámit ředitelce spádové školy nejpozději tři měsíce před počátkem školního roku, kterým začíná povinnost předškolního vzdělávání dítěte (§ 34 b školského zákona). Popsaná pravidla organizace o povinném a individuálním předškolním vzdělávání viz Školní řád mateřské školy.

Dalším ze způsobů plnění povinného předškolního vzdělávání je distanční výuka neboli výuka na dálku. Ta nastane tehdy (např. v případě karantény, nouzového stavu...), pokud do MŠ nebude moci přijít více jak polovina dětí, kterých se povinné předškolní vzdělávání týká. Formu vzdělávání na dálku MŠ přizpůsobí podmínkám žáka (například pomocí IT sítí, I-školičky, přípravou pracovních listů, časopisů s úkoly, vždy ve spolupráci se zákonnými zástupci dětí). Děti mladších pěti let se distanční výuka netýká, povinně chodí do MŠ jen děti předškolní – děti jeden rok před nástupem do základní školy.

5.5 Uspořádání dne

06.00 -08.00 hod: Příchody dětí, spontánní aktivity, hry dětí, rozvíjení podnětů nabídnutých učitelkou – individuální, skupinové, společné, individuální péče dle potřeby.

08.00 – 09.45 hod: Pohybové hry a řízené pohybové aktivity, zdravotní cvičení. Hygiena, svačina, pitný režim

Ranní kroužek, společné přivítání dne, rozhovory, zážitky dětí. Seznámení s vzdělávací nabídkou dle plánu, řízené činnosti. Individuální nebo skupinové smyslové hry. Povinné předškolní vzdělávání. Angličtina, logopedie, spontánní činnosti dle přání dětí.

09.45 – 11.45 hod: Příprava na pobyt venku, pobyt venku, hygiena.

11.45 – 12.15 hod: Příprava stolování, oběd, do 12.30 odchod dětí po obědě.

12.15 – 14.00 hod: Hygiena, pohádka, skřítkova písnička, spánek, relaxace, klidové činnosti, činnosti s předškoláky.

14.00 – 16.00 hod: Hygiena, svačina, spontánní hry, stolní hry s učitelkou, individuální péče. Rozloučení, odchod dětí domů.

6 Charakteristika školního vzdělávacího programu

„Rok plný dobrodružství s opičákem Pepou“

Motto: „Všechno, co opravdu potřebuji znát, jsem se naučil v mateřské školce“
(Robert Fulghum)

6.1 Zaměření školy

Náš školní vzdělávací program (ŠVP) pro předškolní vzdělávání je zpracován v souladu se záměry RVP PV, s jeho rámcovými cíli a kompetencemi a jak zní název knihy Roberta Fulghuma „**Vše, co opravdu potřebuji znát, jsem se naučil v mateřské školce**“ a zároveň motto našeho ŠVP – **životem a vzděláváním v mateřské škole usnadňujeme dítěti jeho další životní a vzdělávací cestu.**

Náš program je založen na přirozeném střídání ročních období, tradicích, na každodenním životě, na objevování a vnímání všeho kolem nás, vede je k úctě a ochraně zdraví, k vytváření pohody, k rozvíjení komunikace a spolupráce.

Celým rokem nás bude provázet velká plyšový maňásek opičák Pepa Popleta. Ten s dětmi zábavnou a hravou formou trénuje prsty s pomocí Pepovy motoriky rukou. Pepova oromotorika zase pomáhá procvičovat mluvidla a Pepova hrubá motorika celé tělo. Pepa je také v knížkách *Pepo! Ty popleto* a *Edo! Ty neposedo*. Ty jsou plné obrázků, na kterých se děti učí v různých prostředích a situacích, co je slušné chování, co je nebezpečné a jak se k sobě chovat.

6.2 Rámcové cíle ŠVP

Cílem naší práce s dětmi je rozvíjet a podporovat samostatnost, zdravé sebevědomí a tvořivost dětí a zlepšit výslovnost dětí.

Naše vize je: Školka plná pohody, školka, kde se všichni budou cítit dobře, kde je nám prima.

Rámcové cíle předškolního vzdělávání v souladu s RVP PV jsou:

1. rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání

Předpokladem naplňování tohoto cíle je:

- Podporovat tělesný rozvoj a zdraví dítěte, jeho osobní spokojenost a pohodu.
- Systematicky rozvíjet řeč dítěte a cvičit schopnosti a dovednosti, které dítěti umožňují a usnadňují proces jeho dalšího rozvoje a učení.
- Podporovat stále dokonalejší chápání okolního světa i dětskou radost z rozšiřujících se možností zasahovat do jeho dění.
- Motivovat dítě k aktivnímu poznávání, povzbuzovat jeho chuť k učení, zájem poznávat nové a objevovat neznámé, porozumět věcem a jevům kolem sebe.
- Rozvíjet schopnost přemýšlet a rozhodovat se, rozvíjet všechny poznávací a tvůrčí schopnosti dětí jejich fantazii, zájmy a nadání.
- Přispívat k elementárnímu dětskému chápání vývoje, pohybu a proměn, rozvíjet schopnost dítěte přizpůsobovat se, reagovat na změny a vyrovnávat se s nimi.

2. osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost

Předpokladem naplňování tohoto cíle je:

- Poskytovat dítěti možnost poznávat takové hodnoty, jako je nedotknutelnost lidských práv, individuální svoboda, stejná hodnota a rovnost všech lidí, soucítění a solidarita se slabými a ohroženými, péče o druhé a ohled na jiné, hodnoty spojené se zdravím, životem a životním prostředím a důstojnými vztahy mezi lidmi.
- V rozsahu dětských možností přispívat k předávání kulturního dědictví, jeho hodnot, tradic, jazyka a poznání.
- Rozvíjet schopnost komunikovat, spolupracovat, spolupodílet se na činnostech a rozhodnutích.
- Vést děti k sociální soudružnosti, připravovat je na život v multikulturní společnosti, k tomu, aby vnímaly různost kulturních komunit a měly porozumění pro jejich rozdílné hodnoty i pro vzájemné sblížení.

3. získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Předpokladem naplňování tohoto cíle je:

- Rozvíjet poznávání sebe sama, vlastních zájmů, možností a potřeb.
- Vytvářet příležitosti k rozvoji sebevědomí a získání zdravé sebedůvěry.
- Vést dítě k zájmu, podílet se na společném životě a činnostech ve škole i v rodině (učit je spolupracovat, spoluodpovídat, akceptovat a tolerovat druhé).
- Vést dítě k poznání, že může svou životní situaci ovlivňovat, že může jednat svobodně, že však zato jak se rozhodne a co udělá, odpovídá.

6.3 Dlouhodobé cíle našeho školního vzdělávacího programu

Mezi dlouhodobé cíle ŠVP řadíme:

- Doplnovat a podporovat rodinnou výchovu.
- Podporovat tělesný a psychický rozvoj dítěte, jeho osobní spokojenost a pohodu, motivace dítěte k aktivnímu poznávání, rozvíjet jeho schopnost učení.
- Zlepšování výslovnosti dětí.
- Přiměřeně a přitažlivým způsobem vytvořit základní pravidla vzájemných vztahů a komunikace mezi dětmi navzájem i mezi dětmi a dospělými.
- Nenásilně, ale důsledně usměrňovat chování k vrstevníkům, dospělým, k přírodě, k svému okolí.
- Rozvíjet toleranci, úctu, dovednost empatie, vědomí sounáležitosti se společenským a přírodním prostředím.
- Naučit se respektovat odlišnosti druhých.
- Rozvíjet základní kulturně společenské návyky.
- Odmítat společensky nežádoucí chování.
- Vést děti ke zdravým životním návykům a postojům.
- Rozvíjet jejich intelekt, sebevědomí, sebedůvěru.
- Vést děti k elementárním poznatkům o přírodě, o životě na planetě Zemi.
- Vést děti k poznání, že mohou ovlivňovat svou životní situaci, že mohou svobodně jednat, ale zároveň, že nesou za své jednání odpovědnost.
- Maximálně podporovat individuální možnosti dítěte.
- Poskytovat včasnou speciálně pedagogickou péči.

6.4 Očekávané základní výstupy

Očekávanými základními výstupy jsou:

- Získání přiměřené fyzické, psychické a sociální samostatnosti.
- Získání schopnosti sebe hodnocení, přirozené komunikace, vyjádření vlastního názoru, umět navazovat a udržovat dětská přátelství.
- Získání základních poznatků z přírodního, společenského, kulturního prostředí.

6.5 Metody a formy práce, zásady a principy

Mezi metody, formy práce, zásady a principy řadíme:

- Prožitkové a kooperativní učení hrou a činnostmi dětí, které jsou založeny na přímých zážitcích dítěte.
- Formy nezávazné dětské hry na základě vlastního zájmu.
- Situační učení.
- Tematické učení.
- Praktické ukázky životních souvislostí.
- Spontánní sociální učení založené na principu přirozené nápodoby – vhodný vzor chování a postojů, které jsou vhodné k nápodobě a přejímání.
- Střídání aktivit spontánních a řízených.
- Didakticky zacílené činnosti k spontánnímu a záměrnému učení, prováděnému zpravidla v menší skupině či individuálně.
- Využití pracovních listů k daným tématům.
- Využití hudby, klavíru (hra podle barevných not), dětských nástrojů.
- Zařazování různých výtvarných a pracovních technik.
- Zařazování pohybové aktivity – pohybové hry, pohyb s hudbou, zdravotní cviky, prvky dětské jógy, chůze a běh jako nejzákladnější dopravní prostředek a pohybová aktivita.
- Nejdůležitějším činitelem vzdělávání jsou děti a jejich potřeby a prožitky s ohledem na dodržování pravidel soužití.
- Vzdělávání je pro dítě činností přirozenou, pro pedagoga cílevědomou.
- Hlavními prostředky výchovy a vzdělávání jsou činnosti.
- Jádro vzdělávání neleží v řízených činnostech, ale ve všem, co se v mateřské škole děje.
- Dítě si odnáší kompetence, a ne splněné úkoly.

6.6 Systém péče o děti s příznanými podpůrnými opatřeními v MŠ Žalhostice

Podpůrná opatření 1. stupně

Pokud je na základě pedagogické diagnostiky zjištěno, že má dítě obtíže ve vzdělávání, škola zpracuje Plán pedagogické podpory (PLPP), který zahrnuje mj. popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb dítěte a podpůrná opatření prvního stupně, ve kterém bude upravena organizace a hodnocení vzdělávání dítěte včetně úpravy metod a forem

práce. PLPP bude vyhodnocen nejpozději po třech měsících. Podkladem pro zpracování PLPP je RVP PV, ŠVP, Metodika podpory individualizace vzdělávání.

Nebude-li poskytování podpůrných opatření prvního stupně dostačující, doporučí škola se souhlasem zákonného zástupce (ZZ) dítěte vyšetření dítěte ve školském poradenském zařízení (ŠPZ). Zprávu z vyšetření obdrží zákonní zástupci dítěte, škola dostane doporučení a se souhlasem ZZ sestaví na jeho základě Individuální vzdělávací plán (IVP), který obsahuje mj. podpůrná opatření druhého až pátého stupně (dle doporučení ŠPZ).

Podpůrná opatření 2. – 5. stupně

Od druhého stupně podpory jsou podpůrná opatření stanovována ŠPZ po projednání se školou a ZZ dítěte. Pravidla použití podpůrných opatření školou ŠPZ stanovuje vyhláška č.27/2016 Sb. Pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně je podkladem pro zpracování IVP doporučení ŠPZ. V IVP se vzdělávací obsah upraví tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi dětí, tak aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

Úpravy obsahu a realizace vzdělávání žáků s přiznanými opatřeními od třetího stupně podpůrných opatření jsou předmětem metodické podpory. Pedagogickým pracovníkům je zajištěna metodická podpora ŠPZ, popř. DVPP.

6.7 Tvorba IVP nadaného dítěte

Individuální vzdělávací plán (IVP) mimořádně nadaného dítěte sestavuje vedoucí učitelka ve spolupráci s třídní učitelkou, výchovným poradcem a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného dítěte má písemnou povahu po dobu a při jeho sestavování spolupracujeme i s rodiči tohoto dítěte.

- Při sestavování IVP se vychází z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhl. č.27/216 Sb.
- Práce na sestavení IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce po obdržení doporučení školského poradenského zařízení
- Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné.
- IVP může být zpracován i pro kratší období, než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.
- Učitel MŠ zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem dítěte a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce dítěte předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP ředitelce školy.

6.8 Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Pro zajištění kvalitních podmínek pro vzdělávání dětí ve věku od 2 do 3 let jsou ve škole zajištěna částečná opatření týkající se zajištění bezpečnostních, hygienických, prostorových i materiálních podmínek, včetně přizpůsobení organizace vzdělávání. Protože MŠ nemá přebalovací stůl, úložné prostory na hygienické potřeby a nádoby na kontaminovaný odpad přijímáme děti mladší tří let pouze v případě volného místa a způsobilosti dítěte účastnit se předškolního vzdělávání – bez plen.

6.8.1 Věcné podmínky

Prostředí poskytuje dostatečný prostor pro volný pohyb i hru dětí a klid pro odpočinek v průběhu celého dne, jak je uvedeno v RVP PV.

Záměry: doplnit stávající hračky a didaktické pomůcky pro věkovou kategorii 2-3 let, odstranit z dosahu drobné hračky – korálky, mozaiky apod.

6.8.2 Hygienické podmínky

Stávající hygienické předpisy pro vzdělávání dětí ve věku 2-3 let jsou již zohledněny (viz vyhláška č. 410/5005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění pozdějších předpisů).

Záměry: dle potřeby pro zajištění osobní hygieny dětí nakoupit nočníky (zajistit jejich adekvátní vymývání a dezinfekce). Dle potřeby zakoupit přebalovací stůl, polici na ukládání plenek a vlhčených ubrousků, krémů, zásypů, větší odpadkový koš s nožním ovládáním.

6.8.3 Živospráva

V oblasti životosprávy je možné denní režim upravit dle potřeb dětí (zejména v souvislosti s individuální potřebou aktivity, odpočinku nebo spánku jednotlivých dětí).

6.8.4 Personální podmínky

Je využita maximální možná výše úvazků pedagogických pracovníků i provozní pracovnice, která v případě potřeby pomáhá zajistit bezpečnost a dozor u dětí a souběžné působení pedagogů v rámci třídy mateřské školy v organizačně náročnějších částech dne.

Záměry: personálně posílit mateřskou školu pedagogem za snížený úvazek nebo zřídit pozici chůvy.

6.8.5 Organizace vzdělávání

Z hlediska organizačního zajištění chodu umožňujeme dětem zejména individuálně přizpůsobený adaptační režim, dostatek času na veškeré aktivity včetně převlékání a stravování. V souladu s právními předpisy zohledňujeme počet dětí ve třídě mateřské školy.

6.8.6 Stravování

Při přijetí dítěte do mateřské školy po dohodě se zákonným zástupcem dítěte je stanoven způsob a rozsah stravování dítěte, a to tak, aby se dítě, je-li v době podávání jídla přítomno v mateřské škole, stravovalo vždy. To znamená, že má nárok na stravování formou přesnídávky, oběda a svačiny, a to v souvislosti s délkou dohodnutého pobytu v mateřské škole. Školní stravování se řídí stanovenými výživovými normami a rozpětím finančních limitů na nákup potravin (vyhláška č. 107/5005 Sb., o školním stravování). Děti mladší tří let jsou zařazovány do skupiny strážníků (3-6 let) uvedené v Příloze č. 1,

vyhlášky o školním stravování. Množství stravy poskytované pro tyto děti je vhodné přizpůsobit podle jejich individuální potřeby.

Záměry: pořídit bryndáky.

6.8.7 Bezpečnostní podmínky

Se zajištěním bezpečnosti úzce souvisí podmínky, jejichž optimální nastavení může eliminovat případná bezpečnostní rizika. Při zvýšeném počtu dětí při specifických činnostech, například sportovních, nebo při pobytu dětí v prostředí náročném na bezpečnost určí ředitelka školy, vedoucí učitelka MŠ dalšího pedagogického pracovníka, nebo jinou zletilou osobu, která je způsobilá k právním úkonům a která je v pracovněprávním vztahu k právnické osobě, která vykonává činnost mateřské školy. Je zajištěno, aby se děti mladší 3 let vzdělávaly nejvýše ve druhém podlaží (budova MŠ je přízemní). Děti ve věku od 2 do 3 let jsou skupinou osob se zvýšeným požárním rizikem.

7 Vzdělávací obsah

7.1 Vzdělávací oblasti ŠVP

Oblasti vzdělávání jsou propojeny, vzájemně se ovlivňují a vytvářejí společně funkční celek.

Jednotlivé oblasti dle RVP PV jsou:

7.1.1 Dítě a jeho tělo – oblast biologická

Záměrem vzdělávání v této oblasti je podporovat fyzickou pohodu dítěte, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat jeho pohybové a manipulační dovednosti, učit je sebeobslužným dovednostem a vést dítě ke zdravým životním návykům a postojům.

Ze vzdělávací oblasti **Dítě a jeho tělo** je možno vyvodit např. tyto okruhy poznatků:

- **Lidské tělo a jeho části** (hlavní smyslové a tělesné orgány a jejich funkce, včetně pohlavních), **jeho vývoj a změny** (narození, růst těla a jeho proměny).
- **Zdravé životní návyky** (pohybové činnosti a sport, zdravá výživa, příprava pokrmů, potraviny).
- **Ochrana osobního zdraví** (péče o čistotu a zdraví, ochrana před škodlivými látkami a vlivy, návykovými látkami a závislostmi, prevence onemocnění), **ochrana bezpečí** (varování před úrazy, nebezpečím hrozcím při hrách, v dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi, věcmi a jevy).
- **Sebeobsluha** (hygiena, stolování, oblékání, úklid).
- **Věci kolem nás** (předměty denní potřeby, hračky, pomůcky, sportovní náčiní a nářadí, výtvarné pomůcky, hudební nástroje, pracovní pomůcky a jejich užívání).

7.1.2 Dítě a jeho psychika – oblast psychologická

Záměrem vzdělávání v této oblasti je podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů, vůle, kreativity a sebevyjádření

Ze vzdělávací oblasti **Dítě a jeho psychika** je možno vyvodit např. tyto okruhy poznatků:

- **Dorozumívání mezi lidmi** (zvuky, gesta, řeč, slova, věty, písmena, čísla, symboly), sdělování (knížky, film, divadlo) – **rozvoj předčtenářské gramotnosti.**
- **Předměty a jejich vlastnosti** (velikost, barva, tvar, materiály, chutě, vůně, zvuky, funkce předmětů).
- **Číselné a matematické pojmy** (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství) – **rozvoj předmatematické gramotnosti.**
- **Prostorové pojmy a souvislosti** (v prostoru i v rovině, uspořádání předmětů) - rozvoj předmatematické gramotnosti.
- **Elementární časové pojmy a souvislosti** (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, zima, rok).
- **Lidé a jejich vlastnosti** (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, dané pohlavní rozdíly).
- Každý je jiný (přirozená různost lidí) – podpora etické výchovy.
- **Já** (individuální charakteristiky, osobnost, právo být sám sebou).

7.1.3 Dítě a ten druhý – oblast interpersonální

Záměrem vzdělávání v této oblasti je podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci – **podpora etické výchovy**

Ze vzdělávací oblasti **Dítě a ten druhý** jde o tyto poznatky:

- **Vztahy mezi lidmi** (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, cizí lidé, ochrana osobního bezpečí) – **podpora etické výchovy.**
- **Rodina** (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat) – **podpora etické výchovy.**
- **Mateřská škola** (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi).
- **Pravidla vzájemného chování** (doma, v mateřské škole, na veřejnosti, pravidla soužití) – **podpora etické výchovy.**

7.1.4 Dítě a společnost – oblast sociálně-kulturní

Záměrem v zdělávání v této oblasti je uvést dítě do společenství ostatních lidí, do života v lidské společnosti i do světa kultury a umění. Podílet se na vytváření společenské pohody.

Ze vzdělávací oblasti **Dítě a společnost** (svět lidí, kultury, umění, práce) je možno vyvodit např. tyto okruhy poznatků:

- **Společenské role** (dítě, dospělý, rodič, učitelka, role dané pohlavím či zaměstnáním).
- **Pravidla vzájemného styku** (ohleduplnost, tolerance, spolupráce).
- **Mravní zásady** – etická výchova.
- **Práce, pracovní činnosti a role** (pracovní předměty, pomůcky. Nástroje, jednoduché pracovní úkony a činnosti, řemesla) – **rozvoj polytechnického vzdělávání.**

- **Kultura a umění** (kultura prostředí, ve kterém dítě žije, lidové zvyky, tradice, svět výtvarného a dramatického umění, svět hudby, svět sportu).
- **Rozmanitost lidského světa** (naše vlast, jiné země, národy a kultury, multikultura).

7.1.5 Dítě a svět – oblast environmentální

Záměrem vzdělávání v této oblasti je založit u dítěte povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí a vytvořit základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí. (podrobně viz RVP PV).

Ze vzdělávací oblasti **Dítě a svět** (životní prostředí, vědy, techniky) je možno vyvodit např. tyto okruhy poznatků:

- **Prostředí, v němž dítě žije** (domov, škola, obec, okolí domova, život a dění v obci – doprava, ulice, obchody, lékař, důležité instituce, nákupy).
- **Příroda živá i neživá** (rostlina, živočichové), **přírodní jevy a děje** (podnebí, počasí, roční období, změny v přírodě).
- **Látky a jejich vlastnosti** (voda a vzduch, nerosty, kovy, suroviny, přírodní materiály a jejich vlastnosti, umělé materiály) - **rozvoj polytechnického vzdělávání.**
- **Životní prostředí a jeho ochrana** (vliv člověka na životní prostředí, na okolní krajinu, péče o okolí a životní prostředí, ochrana přírody).
- **Věda a technika** (technické přístroje se kterými se dítě setkává) - **polytechnické vzdělávání.**
- **Co je nebezpečné** (nebezpečné předměty, přístroje, kontakt se zvířaty, se zdravím ohrožujícími látkami, běžné přírodní a povětrnostní jevy, situace hromadně ohrožující).
- **Rozmanitost přírody i světa a jeho řád** (země, hory, řeky, pohoří, světadíly, planeta Země, vesmír) – environmentální vzdělávání.

7.2 Vzdělávací obsah

Vzdělávací obsah vychází z Rámcového programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV). Je členěn na integrované bloky. Každý integrovaný blok má ve svém obsahu jednotlivé roční období a obsahuje několik témat, která jsou v ŠVP rozpracována a tvoří konkrétní **vzdělávací nabídku – učivo**. Témata jsou tvořena tak, aby zasahovaly do všech vzdělávacích oblastí.

Součástí každého tématu jsou dílčí cíle vzdělávacích oblastí.

Ve vzdělávacím obsahu je popsán hlavní smysl a realizace integrovaného bloku či tématu a co dětem jeho realizace přinese (které **klíčové kompetence** jsou rozvíjeny).

7.2.1 Čtenářská pregramotnost

Předškolní aspekty prvopočátečního čtení a psaní cíleně rozvíjíme především naplňováním cílů čtenářské pregramotnosti: podle Mgr. Hany Švejdové.

Cíle dovednostní:

- **Technické** – tuto oblast zpravidla naplňujeme (základní dovednosti pro čtení a psaní).
- **Porozumění** – tady nespěcháme! (základní dovednosti pro porozumění slovu, textu).

Cíle postojové:

- Postojové – vztahové, vytvářející vztah ke slovu, textu, knížce, v širším slova smyslu k lidem, světu.

Používáním základních čtenářských strategií vhodných pro předškolní věk:

- propojování/hledání souvislostí (s vlastní zkušeností, s jinými situacemi a texty. Co o tom víš ty, zažil jsi někdy, to mi připomíná...)
- vizualizace (aktivizace smyslových představ – zrakových, sluchových, hmatových, čichových, chuťových – vypadá to jako., má to..., cítím, viděl jsem, slyšel jsem, chutnalo to jako...)
- předvídaní a usuzování – usuzování je odhalení skrytého významu (proč, co to znamená, co o tom soudíš) Předvídaní – jak to bude dál (má zkušenost, jak to může dopadnout, co by se mohlo stát)
- hodnocení – zaujetí hodnotícího postoje k situaci, textu, příběhu (co si myslíš o tom, že....., líbilo se ti, proč....., co bys poradil....., co bys dělal ty..., jak by to šlo lépe, proč...)
- shrňování – cílem vystihnout podstatné myšlenky a samostatně je vyjádřit, jde o reflexi toho, co se stalo, četlo, co jsme se dozvěděli. (kdo, co, kde, kdy jak, proč).

7.2.2 Matematická pregramotnost

Rozvíjení matematické pregramotnosti v rámci předškolního vzdělávání spočívá zejména ve vytváření rozmanité vzdělávací nabídky, která jsou posléze předpokladem ke zvládnutí učiva matematiky. Matematické představy se prolínají téměř všemi aktivitami, váží se jak na běžný život dítěte, tak na ostatní činnosti, např. jazykové, tělesné, estetické apod.

Děti jsou připravovány na školní matematiku cíleně prostřednictvím hry i každodenních činností:

- Rozvíjíme motoriku, manipulaci s předměty, vnímání jejich velikosti, hmotnosti, tvar, množství.
- Rozvíjíme rozumové předpoklady.
- Rozvíjíme prostorové vnímání např.: nahoře, dole, vpředu, vzadu, vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, mezi, hned za, hned před, první, poslední, předposlední.
- Rozvíjíme vnímání času, časové posloupnosti (co se stalo dříve, co později, s rozlišením příčiny a následku, s předvídaním následného kroku).
- Rozvíjíme řeč (porozumění slovům, jejich významu i jejich následné aktivní používání, dítě potřebuje plně rozumět a v praktickém životě používat pojmy, které vedou k porovnávání, srovnávání a posléze vytvoření představy množství, k abstraktnímu myšlení).
- Rozvíjíme zrakové vnímání (uvědomění si části a celku, rozlišení detailu, poloh předmětu, obrázku).
- Rozvoj sluchového vnímání a vnímání rytmu.
- Rozvoj schopnosti koncentrace na úkol úzce související s krátkodobou pamětí.

Tyto schopnosti a dovednosti tvoří základ tzv. **předčíselných představ** na jejichž podkladě se budují číselné představy.

7.2.3 Předčíselné představy

Předčíselné představy jsou **předpokladem porozumění matematickým pojmům, symbolům** a vztahů mezi nimi. V průběhu vývoje se v rámci základních matematických představ vytvářejí další myšlenkové postupy.

Dítě si osvojuje pravidla, podle kterých předměty porovnává, třídí, řadí.

Porovnáváním si osvojuje pojmy typu: stejně, méně, více. S uvědomováním si společných charakteristik předmětů se vytváří dovednost třídít – **nejdříve podle barvy nebo vlastnosti, která je pro dítě zejména emociálně zajímavá**, později podle velikosti a tvaru. Přibližně do věku 5-ti let je dítě schopno třídít pouze podle jedné vlastnosti (většinou té, která je pro něj nápadnější a přitažlivější). Posléze si uvědomuje další třídící kritéria a je schopno tvořit skupiny podle více pravidel.

Postupně dokáže porovnávat a řadit i vícečetné souboru, např.: seřadit podle velikosti (prvky od největšího po nejmenší a obráceně), podle odstínů u barvy (od nejsvětějšího po nejtmavší), množství apod.

Číselné představy. Číselné představy zahrnují určování množství, chápání číselné řady (nejen její jmenování, ale pochopení hodnoty, množství), číselných operací.

Cíle matematické pregramotnosti:

V MŠ sledujeme následující okruhy, které by dítě mělo zvládnout:

- Vytvářet představy (o tvarech, polohách, počtu ...) na základě poslechu a dále je uchovávat, umět si je na určitý podmět vybavovat, upravovat, zpracovávat.
- Vyjadřovat své představy pohybem, graficky, slovem, příp. smíšenou formou.
- U dějů vnímat jejich souvislost i následnost, prostor, ve kterém se děje odehrávají včetně prostorových vztahů mezi objekty a jejich změnami.
- Rozlišovat mezi důležitým a nepodstatným, rozlišovat mezi možným a jistým (tedy i mohu a musím nebo nesmím), vyhodnocovat, co je pravda/nepravda (správně/nesprávně).
- Registrovat závislosti a pravidelnosti u pozorovaného nebo popsaného, hledat společné vlastnosti.
- Chápat číslo (přirozené) ve všech jeho rolích (např.: počet, jméno) chápat alespoň omezeně kontexty (v nichž se může číslo vyskytovat).
- Zaregistrovat vyjádření kvantity (určité i neurčité) v proudu řeči v různých jazykových podobách, umět porovnat množství i počet objektů vhodnými způsoby.
- Rozumět otázkám a umět odlišovat různé otázky.
- Odpovídat na vybrané otázky se snahou o co nejúplnější informaci.
- Respektovat v různých aktivitách za dané podmínky, pokyny (návod, instrukci) včetně pochopení role sloves se zápornou.
- Vnímat dva objekty současně rozuměn vybraným vztahům mezi nimi, chápat vztah celku a jeho částí.
- Zvládat výchozí metody řešení (přiřazování – všechny typy, porovnávání – všechny typy, hierarchizace, třídění – všechny podoby, metoda výběru, vylučovací metoda, vytvoření potřebného modelu).

7.2.4 Polytechnické vzdělávání a výchova

V MŠ naplňujeme rozvoj polytechnického vzdělávání především při práci s materiály, při činnostech sebeobslužných, při práci a hrách na zahradě, při hrách na pískovišti, při péči o trávník a zahrádku, při tvoření s přírodninami, při konstruování se stavebnicemi – Seva, Cheva, Lego, Georello, Playstix, Magnetic, Geomag, MagFormers, kostky, dřívka, mozaiky, hry s kladívkem. Při didaktických hrách na počítači (ovládání počítače, myši, klávesnice) s programy pro děti Záchranný kruh bezpečí. Děti seznamujeme s činnostmi a fungováním strojů při pozorování a exkurzích na vycházkách (nádraží, stavědlo, zemní práce – bagry, jeřáby, čištění vody ve vodárně) a při činnostech s knihami a encyklopediemi.

Při řízených činnostech volíme z pohledu organizačních forem především individuální, skupinové a kooperativní formy vzdělávání.

Z pohledu metod se pak jedná metody názorné (předvádění a pozorování, práce s obrazem, instruktáž) a metody činnostní (napodobování, manipulování, experimentování, vytváření dovedností).

Při práci s materiály nerozvíjíme jenom jemnou motoriku a koordinaci ruky a oka, ale také myšlení a tvořivost. Rozvíjíme schopnost postupovat podle instrukcí a obrázkových plánů. Děti poznávají vlastnosti materiálů, jejich znaky, podobu a rozdíly mezi materiály. Při práci učíme děti poznávat hodnotu materiálu jakožto přírodního zdroje, používáme různé zbytky a odpadový materiál.

7.2.5 Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

Nejčastějším cílem EVVO je ekologizace provozu školy, zavedení třídění odpadu, být dobrým příkladem pro své okolí a tímto způsobem pozitivně ovlivňovat i rodiče a širší veřejnost.

Prvky ekologické výchovy se prolínají během celého dne, Rozvíjí vyjadřovací dovednosti a schopnosti ke vztahu k prostředí, utváří hygienické návyky, rozvíjí citové vztahy k přírodě a jejímu estetickému vnímání, získávají konkrétní poznatky o přírodě. Důležité je vytváření návyků na udržování čistoty, ošetřování rostlin a v úpravě okolního prostředí.

Cíle environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v MŠ:

- Vytvářet u dětí kladný vztah k životnímu prostředí, přírodě a její ochraně (uplatňování kytičkového a kapičkového pravidla).
- Poznávání okolí, Českého středohoří, seznamování s turistickými mapami, Stezkou skřítky Portáše.
- Úzce spolupracovat s rodiči ve všech činnostech školy.
- MŠ je zařazena v systému EVVO Mrkvička (z jejich materiálů čerpáme podněty k činnostem).
- Péče o rostliny, dřeviny na zahradě a v předzahrádce MŠ.
- Hrabání trávy na zahradě, posekání trávy.
- Třídění odpad, sbírat starý papír, víčka a postupně začleňovat rodiče a širší veřejnost.
- Šetřit energiemi, vodou, materiály – neodhazovat odpadky.
- Zpracování celoročního plánu environmentální výchovy.

Metody environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty na naší MŠ:

- Přímé pozorování a poznávání rostlin a zvířat ve volné přírodě, jejich stopy.
- Přímé pozorování domácích zvířat a seznamování se z jejich životem – ovečky v docházkové vzdálenosti.
- Pozorování činností na vinici, vinobraní.
- Poznávání stromů, rostlin, bylinek a sběr šípku a jejich následné zpracování.
- Tvoření koutků živé přírody – sběr různých přírodnin z lesa, zahrady, louky, vinice.
- Kuklení housenky, návštěvy včelaře, seznamování s jeho péčí.
- Klíčení semen, pozorování růstu rostlin.
- Poznávání okolních kopců – Českého středohoří.
- Práce s knihou encyklopedií – vyhledávání, četba, porovnávání.

7.2.6 Etická výchova

Etická výchova ve vzdělávání dětí naší školy je všude přítomna jako součást výchovně vzdělávacího procesu.

Hlavní cíle etické výchovy jsou:

- Přispět k pozitivnímu klimatu školy.
- Předcházet konfliktům.
- Rozvíjet prosociální cítění = pomoc druhým bez nároku na odměnu, výhodu protislužbu.
- Učit správné komunikaci, chápat význam úctu a důstojnosti člověka, stát se empatickým.
- Podporovat sebedůvěru a sebepřijetí, vlastní důstojnost, sebeúctu, sebepoznání.
- Prezentovat etickou výchovu rodičům dětí.

Ve vztahu k dětem:

- Aby děti dodržovaly pravidla soužití.
- Aby nebyly přehnaně sebestředné, ale zdravě sebevědomé.
- Aby byly ohleduplné a respektovaly ostatní.
- Učíme se jeden od druhého.
- Cvičit pozitivní vztah k ostatním dětem a lidem – respekt, oceňování, taktí projevoování zájmu.
- Umět se vcítit do ostatních.
- Vhodně vyjadřovat kladné i záporné city (city k zvířatům, k lidem), usměrňovat přirozenou agresivitu.
- Umět se projevit neagresivně, umět odmítnout manipulaci.
- Umět rozpoznat dobré vzory od špatných (v reálném životě, pohádkách, médiích).
- Pomáhat ostatním, slabším, menším.
- Přijmout odlišného jedince v kolektivu.
- Vštěpování a uplatňování třídních pravidel soužití.

7.2.7 Komunikace

Snažíme se o **nenásilnou komunikaci s dítětem**, která je mu příjemná a navozuje vzájemný vztah důvěry a spolupráce.

Děti zbytečně neorganizujeme, pracujeme formou nabídky, **dáváme možnost výběru**. Volíme témata dětem blízká, užitečná a srozumitelná. Oceňujeme a podporujeme vše dobré. Převažuje pozitivní hodnocení dětí, podporujeme u dětí samostatnost a schopnost

důvěřovat si. Pěstujeme „hladivé rituály“ neboli opakované vlídné a milé činnosti, kterými dětem dodáváme pocit bezpečí a jistoty.

U dětí rozvíjíme **citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, tvořivost vzájemnou pomoc a podporu**. Děti jsou vedeny nenásilně a cílevědomě k prosociálnímu chování (zjednodušeně – respektování pravidel komunikace, pozdrav, prosba, poděkování, omluva, umění se vyjádřit, ale i naslouchat, umění se ztišit, říci si o pomoc).

7.3 Plánování vzdělávacího obsahu

MŠ Žalhostice je „jednotřídka“, proto je Školní vzdělávací program zároveň programem třídním.

Integrované bloky a témata jsou východiskem pro třídní plánování a realizaci činností a práce v mateřské škole.

1. Volba témat

Témata jsou ve vzdělávací nabídce volena a v dalším plánování činností zvolena tak, že se děti seznamují a získávají poznatky z těchto bloků:

- Kultura.
- Místo, kde žijeme.
- Ekologie.
- Živá a neživá příroda.
- Člověk a jeho tělo.
- Povolání.
- Zdravá životospráva a předcházení nežádoucímu chování.
- Svátky a tradice.
- Roční období.

Po výběru tématu si plánujeme vzdělávací nabídku na celý týden a na všechny denní doby, se záměrem plnit stanovené dílčí cíle jednotlivých vzdělávacích oblastí vytváříme týdenní tematický plán s nabídkou vzdělávací činnosti.

Vzdělávací nabídka odpovídá reálné situaci ve třídě (počet, věk dětí) a zohledňuje i individuální rozvoj a potřeby dětí a povinné předškolní vzdělávání. Zpravidla jedno téma odpovídá časově jednomu nebo dvěma týdnům. V případě potřeby (aktuální počasí, neplánované události, nápady, přání, podněty dětí i dospělých). Témata je možné přesouvat, měnit, doplňovat.

Celoroční vzdělávací blok má název: „Rok plný dobrodružství s opičkem Pepou“.

Celoroční vzdělávací blok jsme postavily na šesti integrovaných blocích:

- a) První dobrodružství ve školce
- b) Pepovo podzimní dobrodružství
- c) Pepovo vánoční dobrodružství
- d) Pepovo zimní dobrodružství
- e) Pepovo jarní dobrodružství
- f) Pepovo letní dobrodružství

Integrované bloky jsou rámcové a, spolu s tématy, obsahují charakteristiku vzdělávací nabídky, nastiňují vzdělávací cíle (co u dětí podporujeme) a výstupy (co děti zpravidla v 6 letech dokáží), vzdělávací nabídku (doporučené činnosti) a základy klíčových kompetencí.

2. Integrované vzdělávací bloky a témata

- a) První dobrodružství ve školce
Vzpomínky na prázdniny
Seznamte se kamarádi
Domluvme se kamarádi
- b) Pepovo podzimní dobrodružství
Máme rádi zvířata
Listí žlutne, poletuje
Přišel podzim, hrušky zrají
Vlaštovky na drátech štěbetají
V lese je krásně
V lesíku houbička z mechu kouká
Zima klepe na vrátka, vědí všechna zvířátka
- c) Pepovo vánoční dobrodružství
My se čertů nebojíme
Těšíme se na Vánoce
My tři králové jdeme k vám
- d) Pepovo zimní dobrodružství
Letí vložka z nebe
Moje tělíčko, prozkoumám tě maličko
Člověk, ten má smyslů pět
Víme, jak bacit bacila
Když dorazí nemoc zlá, zavolejte doktora
Každý má své povolání, práci čili zaměstnání
- e) Pepovo jarní dobrodružství
Petr, Petr, Petrklíč, vyhnal od nás zimu pryč
Vlaštovičko, kde jsi byla?
Hody, hody, doprovody
Jaro volá mláďata
Na tom našem dvorečku
Život v trávě
Každý by měl dobře znát, který odpad, kam má dát
Čarodějnický rej
- f) Pepovo letní dobrodružství
My jsme jedna rodina
Když siréna začne houkat
Všechno jede, co má kola
Jen si děti všimněte, jak je krásně na světě
Mami, mami, vem mě do zoo

V moři je místa dost
Letní radovánky

Rozpracování a obsah témat (vzdělávací nabídka, dílčí vzdělávací cíle, očekávané výstupy a kompetence) je nedílnou součástí ŠVP, může se měnit, doplňovat a je proto uváděna samostatně **jako pracovní část ŠVP**.

7.4 Klíčové kompetence

V předškolním vzdělávání uplatňujeme integrovaný způsob výuky, který slučuje poznatky z více oborů, propojuje je s praktickými zkušenostmi a produktivními činnostmi. Vzdělávání dětí v naší MŠ spočívá ve vytváření vzdělávací nabídky v podobě integrovaných bloků, které nabízejí dítěti vzdělávací obsah v přirozených souvislostech, vazbách a vztazích. Obsah bloků vychází ze života dítěte, je pro ně smysluplný, zajímavý, užitečný a nabízí mu širokou škálu aktivit. K realizaci těchto bloků využíváme metody prožitkového, kooperativního a tematického učení. Dítě získává skutečné činnostní výstupy-kompetence.

Základní klíčové kompetence

1. kompetence k učení
2. kompetence k řešení problémů
3. kompetence komunikativní
4. kompetence sociální a personální
5. kompetence činnostní a občanské

7.4.1 Kompetence k učení

Co má dítě umět na konci předškolního vzdělávání:

- Soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů.
- Uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení.
- Má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije.
- Klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo.
- Učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům.
- Odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých.
- Učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění.

7.4.2 Kompetence k řešení problémů

Co má dítě umět na konci předškolního vzdělávání:

- Všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem.
- Řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého.
- Řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost.
- Užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích.
- Zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti.
- Rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit.
- Chápe, že vyhybat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit.
- Nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu.

7.4.3 Komunikativní kompetence

Co má dítě umět na konci předškolního vzdělávání:

- Ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog.
- Dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.).
- Domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci.
- Komunikuje v běžných situacích bez zábrán a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou.
- Ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní.
- Průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím.
- Dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.).
- Ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jím učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku.

7.4.4 Sociální a personální kompetence

Co má dítě umět na konci předškolního vzdělávání:

- Samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej.
- Uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky.
- Projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost.

- Dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřídít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy.
- Napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí.
- Spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim.
- Chová se při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout.
- Je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem.
- Chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování.

7.4.5 Činnostní a občanské kompetence

Co má dítě umět na konci předškolního vzdělávání:

- Učí se svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat.
- Dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky.
- Odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem.
- Chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá.
- Má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých.
- Zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění.
- Chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky.
- Má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat.
- Spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat.
- Uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu.
- Ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit.
- Dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské).

Úroveň kompetencí, obecně dosažitelná dítětem ukončujícím předškolní vzdělávání, vyjadřuje očekávaný vzdělávací přínos předškolního vzdělávání, tedy to, čím může mateřská škola přispět k výbavě dítěte pro celoživotní učení dříve, než dítě zahájí povinné školní vzdělávání. Soubor klíčových kompetencí je ve svém celku ideálem, k němuž většina dětí nedospěje a dospět nemůže. To ani není smyslem jejich formulování. Soubor klíčových kompetencí nabízí učitelům poměrně jasnou představu, kam směřovat, oč usilovat. Slouží především k vymezení odpovídajícího vzdělávacího obsahu.

Zabezpečení výuky dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí mimořádně nadaných – popsáno kapitole Podmínky vzdělávání (strany 10–14).

7.5 Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Program pro dvouleté děti:

- Chápající a láskyplný přístup dospělých k dětem.
- Prostředí přizpůsobené dvouletým dětem – bezpečné, strukturované pro jasnou orientaci a vhodné k učení základních návyků – pořádku a řádu možnost zkušenosti z pokusů, omylů, chyb.
- Část programu společnou se staršími dětmi.
- Vymezené, bezpečné místo pro dvouleté děti.
- Program hraní, vzdělávání a podpory rozvoje dvouletých dětí, výtvarné, hudební, tělesné, poznávací, polytechnické činnosti uzpůsobené dětem mladším tří let – využití námětů a činností z různých materiálů a metodik pro práci s dvouletými dětmi.
- Pomůcky, hračky materiál pro dvouleté děti.
- Podmínky pro sebeobsahu dvouletých dětí-přístup k dětským záchodům a umyvadlům, vše důležité ve výšce a velikosti pro malé děti, podpora samostatnosti a rozhodování.
- Možnost odpočinku.

7.5.1 Dítě a jeho tělo

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje):

- Podpora přirozené snahy dítěte k pohybu.
- Rozvoj snahy dítěte o samostatnost při manipulaci a experimentaci s hračkami, se kterými přichází do styku, samostatnosti u jídla (uklízet po sobě, jíst lžící, pít z hrnečku, neznečišťovat svévolně stůl, nesahat rukou do jídla), při mytí (namydlit se, opláchnout si ruce, samostatně si dojít na záchod), samostatného používání kapesníku, samostatného svlékání a oblékání některých částí oděvu (kalhoty, ponožky), samostatného vyzouvání a obouvání, uklízení oblečení na vyhrazené místo.

Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí):

- Činnost vedoucí ke zdokonalování chůze (chůze v tempu udávaném bicím nástrojem, při říkadle, slalom, překračování nízkých překážek), chůze po schodech nahoru bez držení, běhu (max. doba běhu 20 vteřin, běh na smluvený signál), skoků a poskoků (přeskakování lana, skákání snožmo, skoky ve dřepu – žába, skoky z nohy na nohu, skákání na měkkou podložku (z výšky i dálky), natahování se pro různé předměty, přelézání, podlézání a lezení na žebřík, žebřiny s oporou, válení sudů, kolébka – předcházení kotoulu, chůze po kladině, výstup a sestup z překážky, podávání a házení lehkých předmětů (přehazování papírových koulí přes lano, předávání kroužků a míčků do koše umístěného nad hlavou dítěte (trénink házení horním obloukem), posílání předmětů.
- Stavění složitějších a členitějších staveb z různého materiálu – hlavně z různých kostek, lega duplo – podle naznačovaného záměru i podle fantazie, seznamování se a hra s různým materiálem – písek, tráva, listí, dřívka, kamínky, modelína, papír – mačkání, trhání nalepování, velké korále – navlékání.
- Zdravotní cviky: předklon a záklon hlavy, otáčení hlavy za hračkou, v lehu na zádech přitisknout bedra a ramena k zemi, jízda na kole v lehu na zádech, napodobení ptáka,

střechy, kočičky, lezení po čtyřech, protahování paží, kroužení, protřepávání, pérování v kolenou).

- Zařazovat jednoduché rytmické pohyby paží, nohou, tleskání, podupy, kroky a poskoky i z místa (spojení s básničkou, písničkou), taneční improvizace na dětskou hudbu, jednoduché tanečky, cval vpřed (koník), hra dětské hudební (Orffovy) nástroje, poznávání některých hudebních nástrojů, seznamování a poznávání různých zvuků, sluchové hádanky písní, zpívat jednoduché písně, rytmizace, zařazování říkadel a popěveků i do mimo hudebních činností, hrát s dětmi jednoduché pohybové i hudebně pohybové hry.

Očekávané výstupy (co dítě zpravidla dokáže ve třech letech):

- Chůze do schodů i ze schodů.
- Překonávání vzdálenosti skokem (již dříve skok na místě, z malé výšky).
- Jízda na odrážedle, tříkolce.
- Stoj na jedné noze.
- Navlékání korálků.
- Jíst lžící.
- Převléknout se, rozepínat knoflíky.
- Samostatně použít toaletu, umýt si ruce.
- Dítě ve třech letech zná a pojmenuje viditelné části těla, snaží se o samostatnost v sebeobsluze, samostatně se umývá v režimu dne.

7.5.2 Dítě a jeho psychika

a) JAZYK A ŘEČ

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje):

- Rozvoj řečových schopností jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování).
- Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu.
- Rozšiřování slovní zásoby, rozvoj srozumitelného řečového projevu i ve víceslovných větách.

Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí):

- Nechat děti sdělovat své zážitky a přání, vést je soustavně k řečovému projevu v rozmanitých situacích, vést s dítětem individuální konverzaci, podporovat porozumění hovorové řeči, být kvalitním mluvním vzorem pro pomoc při rozšiřování slovní zásoby a používání různých slovních druhů, dbát na gramatickou správnost, zřetelnost, přiměřenost obsahu, tón a tempo vlastní řeči.
- Učit děti vyřídít jednoduché vzkazy.
- Vést děti k tomu, aby se vyjadřovaly více slovy než gesty, aby použily jednoduchých vět.
- Vyprávět dětem přiměřeně jednoduché příběhy a pohádky, podporovat děti ve sledování děje jednoduché scénky, učit je rozumět jednoduchému pohádce ilustrované obrázky.
- Nechat dítě vypravovat, co vidí kolem sebe, o svých zážitcích, pokusit se reprodukovat krátkou pohádku

- Podněcovat děti k reprodukování krátkých říkanek

Očekávané výstupy (co dítě zpravidla dokáže ve třech letech):

- Reprodukovat krátké říkanky a básničky.
- Sestavit větu (minimálně o třech slovech).
- Vyprávět, doplnit jednoduchý příběh, který vícekrát slyšelo.

b) POZNÁVACÍ SCHOPNOSTI A FUNKCE, PŘEDSTAVIVOST A FANTAZIE, MYŠLENKOVÉ OPERACE

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog podporuje):

- Slovní označení toho, co vidí na obrázku, rozvoj paměti, představivosti, myšlení – třídění, srovnávání, stavění, udržování potřebného sledu činností a chápání jejich souvislostí v napodobivé hře.
- Posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování).
- Vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení.
- Vytváření základů pro práci s informacemi.

Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí):

- Cvičení paměti při běžných činnostech i během hry.
- Hry na poznávání věcí, zvířat, barev.

Očekávané výstupy (co dítě zpravidla dokáže ve třech letech):

- Chápe pojmy (např. slovo pes neoznačuje jednoho konkrétního psa).
- Chápe, že obrázek vyjadřuje něco konkrétního, umí říci, co je na obrázku.
- Rozlišuje v množině max. 3-4 prvků (když předmět zmizí, pozná to, hledá ho).
- Rozlišuje základní barvy.
- Dítě se snaží formulovat svou představu, s čím si chce hrát nebo na co si bude hrát.

c) SEBEPOJETÍ, CITY A VŮLE

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje):

- Rozvíjet u dítěte pocit jistoty, sebevědomí, vytvářet podmínky pro rozvoj aktivity a samostatného projevu dětí.
- Rozvoj vlastností dítěte během hry i běžných činností.
- Při každé možné příležitosti poskytovat nápadné a citově přitažlivé poučení (rozvíjet poznatky a zkušenosti), utvářet počátky mravního vědomí.
- Rozvíjet pocit samostatnosti a snahu dosáhnout určitého cíle, vést k dokončení hry, rozvíjet vytrvalost, snahu napodobit a dokončit činnost, předcházet pocitům strachu a vést děti k jejich překonávání, vytvářet předpoklady pro posilování soustředěnosti dítěte na určitou činnost, rozvíjet pocit uspokojení z výsledků vlastní činnosti.

Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí):

- Spontánní hra.
- Povzbuzování dětí pro zaujaté, samostatné činnosti, vedení dětí k samostatnému výběru hry.

Očekávané výstupy (co dítě zpravidla dokáže ve třech letech):

- Mluvit o sobě v první osobě.
- Zná své jméno, pohlaví.
- Dítě zná své příjmení, svou značku.

7.5.3 Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog dítěte podporuje):

- Osvojování si jednoduchých pravidel soužití dětí v kolektivu, učit děti, co ruší soulad a pořádek při společných činnostech, učit děti poprosit, poděkovat, pozdravit.
- Podporovat sympatie a kamarádské vztahy k druhým, učit děti udělat druhým radost, pomáhat navazovat sociální a citové kontakty s druhými dětmi, dávat dětem najevo svůj zájem, náklonnost, zúčastněnost, posilovat pocit bezpečí dítěte v kontaktu s pedagogem a ostatními dětmi.
- Rozvíjet u dětí pocit zodpovědnosti za druhé, ochotu pomoci, rozšiřovat a upevňovat citové vztahy dětí ke členům rodiny, podněcovat radost z opětovného setkání, vést s nimi rozhovory o jejich rodině, podporovat citový vztah k domovu a k mateřské škole, prohlubovat citové vztahy k dospělým i dětem (vyjadřovat je slovně).
- Podporovat rozvoj vyšších citů – soucit, snaha pomáhat druhým.
- Podporovat slovní komunikaci a domlouvání se s dětmi i dospělými při hře.
- Rozvíjení spolupráce s druhými.

Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí):

- Běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým.
- Vést děti k dialogu při hrách.
- Hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých.
- Četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením.

Očekávané výstupy (co dítě zpravidla dokáže ve třech letech):

- Půjčit druhému hračku.
- Znalost jmen ostatních dětí ve třídě.
- Spolupráce s druhými při stavbách, konstruktivních činnostech.

7.5.4 Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje):

- Podporovat ukázněnost při hře, vycházce, pobytu venku, prohlubovat jednoduchá pravidla soužití a chování v kolektivu, učit děti, co ruší soulad a pořádek při společném soužití.
- Vést děti k uplatňování poznatků při hrách i činnostech.
- Podporovat děti a vést je k výtvarným i hudebním činnostem.

Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí):

- Běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování.
- Podněcovat děti k pozorování a objevování.
- Rozvoj spontánní tvořivosti.
- Nabízení výtvarných a hudebních činností samostatně i s dospělým.
- Rozvoj manuální motoriky.
- Navozovat radostnou náladu při přípravě svátků a oslav.

- Propojování emoční sféry s uměním a krásnem.

Očekávané výstupy (co dítě zpravidla dokáže ve třech letech):

- Zná některé lidské činnosti.
- Poznává některá povolání, např. podle výrazného oblečení (policista, lékař, hasič).
- Dodržuje základní pravidla soužití a chování v MŠ.
- Zaspívá jednoduchou píseň a pozná ji sluchem.
- Tančí jednoduché tanečky podle vzoru dospělého.
- Zapojí se do jednoduchých hudebně pohybových her.
- Čmárá a začíná vybarvovat pastelkou i vodovkami.

7.5.5 Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje):

- Zaměřovat pozornost dětí na vše zajímavé, co se kolem děje, povzbuzovat aktivitu dětí ve vyhledávání zajímavých objektů pro pozorování, umožňování kontaktu s přírodou spojeného s aktivním pohybem a hrami, vést děti ke sledování změn v přírodě během roku, podněcovat používání přírodních materiálů při hře, učit dítě šetrně zacházet s hračkami, obrázky, knihami.
- Vést děti k přiměřené opatrnosti a bezpečnému chování ve všech činnostech a situacích.

Vzdělávací nabídka (co pedagog nabízí):

- Přirozené pozorování blízkého okolí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety.
- Pojmenovávat, co k čemu slouží, vědět, co kam patří.
- Hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat.
- Praktické užívání hraček, stavebnic, her a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává.
- Podněcovat děti v konkrétních situacích ke smysluplným otázkám, učit děti odpovídat na přiměřené otázky.

Očekávané výstupy (co dítě zpravidla dokáže ve třech letech):

- Dítě dokáže jmenovat každodenní činnosti a věci, předměty denní potřeby, základní druhy jídel.
- Orientovat se v prostoru školky i na zahradě.
- Zná stálé místo předmětů ve školce, které používá.
- Zná běžné dopravní prostředky.
- Má běžné povědomí o běžných přírodních jevech (slunce, mraky, déšť, vítr, sníh, led...), nápadných přírodních proměnách v rámci změn ročních období.
- Rozlišuje stromy, květiny – ne však druhy.
- Poznává běžné druhy ovoce a zeleniny.
- Poznává názvy zvířat.
- Rozlišuje základní barvy, tvary, velikosti (třídí, až později pojmenuje).
- Poznává objekty na obrázku.
- Začíná chápat prostorové vztahy (nahore, dole, vedle, vpředu, vzadu).
- Začíná chápat časové vztahy (ráno, večer, hned, potom).

7.5.6 Zásady práce s dětmi od dvou do tří let

- Přiměřenost.
- Posloupnost.
- Názornost.
- Trvalost – opakování.

7.5.7 Metody práce s dětmi od dvou do tří let

- Příklad (nápodoba).
- Hodnocení a povzbuzení (samotného chování).
- Cvičení (upevňování získaných poznatků a dovedností).
- Vysvětlování a poučování (jako doprovodné ke konkrétním praktickým činnostem).
- Praktické činnosti s předměty.
- Názorné (především hmatové seznamování pomocí manipulace s předměty).
- Verbální (jako doplňková, nikoli hlavní).
- Tvořivá hra.
- Didaktická hra.
- Situační učení

8 Evaluační systém

Jde o průběžné vyhodnocování vzdělávacích činností, situací a podmínek v mateřské škole, které nám poskytuje zpětnou vazbu o kvalitě vlastní práce. Jde o systematický proces, jehož výsledky jsou využívány ke zlepšování vzdělávacího procesu, podmínek a zpětné vazbě, za kterých se tento proces uskutečňuje.

8.1 Oblasti autoevaluace

Co sledujeme:

- Podmínky vzdělávání, jejich kvalitu, změnu oproti minulému stavu.
- Průběh vzdělávání – soulad RVP PV a ŠVP, plnění dílčích vzdělávacích cílů, práci učitelů, realizaci vzdělávací nabídky.
- Spolupráci s rodiči a dalšími osobami se vztahem ke vzdělávání v mateřské škole.
- Výsledky vzdělávání – pedagogická diagnostika, vyhodnocování pokroků dítěte.
- Kvalitu vlastní práce – vnitřní autoevaluace.
- Dodržování organizačního, provozního, školního řádu, směrnic.
- Dodržování pracovní doby, zda pedagogická činnost odpovídá poslání školy.
- Zajišťování pravidelného rytmu a řádu.
- Zajišťování dostatečně dlouhého pobytu dětí venku.
- Zajišťování dostatku pohybu dětí na zahradě i v MŠ.
- Zajišťování řádné bezpečnosti dětí, vedení dětí ke zdravému život. stylu.
- Respektování individuálních potřeb dětí.
- Umožňování postupnou adaptaci nově příchozím dětem.
- Zajišťování pro všechny děti stejného postavení.
- Pěstování ve vztazích mezi s sebou a dětmi vzájemné důvěry, tolerance ohleduplnosti, zdvořilosti, pomoci.

- Umístění hraček, aby je děti dobře viděly, mohly si je samy brát a uklízet.
- Splňování bezpečnostních hygienických norem venkovních a vnitřních prostor.
- Dostatečné množství tekutin v průběhu dne.
- Vyváženost poměru spontánních a řízených činností v denním programu.
- Spolupráci s rodiči, jejich informování o prospívání dítěte.
- Ochranu soukromí rodiny a dětí a zachování mlčenlivosti.

8.2 Prostředky autoevaluace

Metody a techniky, způsob provedení:

- Porovnávání textu.
- Srovnávání ŠVP a reality.
- Rozhovory s dětmi, jejich práce.
- Pozorování dítěte, portfolio dítěte, záznamy jeho pokroků v záznamovém archu.
- Hospitace.
- Sebehodnocení učitele.
- Evaluace tematického celku, tabulka.
- Rozhovory s rodiči, konzultace, ankety.
- Kontrola třídních knih.

8.3 Sledování a hodnocení dítěte

Zdrojem informací o dítěti je vzdělávací portfolio (osobní složka, záznamy o dítěti, dětské práce a výtvary, diagnostická kresba), které vedeme dítěti po celou dobu předškolního vzdělávání a průběžně doplňujeme důležitými informacemi a materiály o jeho rozvoji a pokrocích v „učení“. Je přehledem o tom, jak se dítě v prostředí mateřské školy rozvíjí.

Tyto datované práce dětí a záznamy jsou zpětnou vazbou naší práce a podkladem pro další individualizaci vzdělávání jednotlivého dítěte, respektování jeho potřeb a rozvíjení jeho zájmů a nadání.

Materiály obsažené v této složce mohou být předmětem neformální komunikace rodičů s učitelkou, jsou podkladem k přípravě konzultací.

Záznamy a osobní poznámky o dítěti i záznamy o jeho rozvoji jsou považovány za důvěrné.

8.4 Časový plán autoevaluace

Hodnocení probíhá prakticky v průběhu celého roku.

- Svou práci denně zpětnou vazbou od dětí, kolegů a osobních pocitů.
- Do portfolio průběžně, záznamy minimálně 2x ročně.
- Do týdenního tematického plánu 1x týdně nebo 1x za 14 dní podle toho, jak je téma obsáhlé.
- 1x ročně hodnotíme podmínky vzdělávání a plnění ŠVP – TVP.

9 PŘÍLOHY ŠVP

9.1 Evaluační systém – tabulka

OBLASTI HODNOCENÍ	KRITÉRIA HODNOCENÍ	PROSTŘEDKY HODNOCENÍ – metody a techniky	ČASOVÝ PLÁN	KDO
Podmínky vzdělávání	Změna oproti minulému stavu	Srovnávání ŠVP a reality, analýza stavu	1x ročně	Vedoucí učitelka ve spolupráci s učitelkou
Průběh vzdělávání	Soulad se ŠVP	Kontrola třídních knih	Denně 1x měsíčně	Zapisující učitelka Vedoucí učitelka
	Plnění dílčích cílů ŠVP, očekávaných výstupů	Evaluace tematického celku	1x za týden, 1x za 14 dní	Hodnotící učitelka
	Způsob vzdělávání a realizace vzdělávací nabídky	Rozhovor dětí, práce dětí, třídnice – zápisy, hospitace	Průběžně	Obě učitelky
Práce učitelů	Soulad se ŠVP	Hospitace Sebehodnocení učitele	1x ročně	Vzájemně Učitelka
Výsledky vzdělávání, pedagogická diagnostika	Zvládnutí očekávaných cílů, výstupů předškolního vzdělávání, pokroků dítěte	Sledování a portfolio dítěte (kresby, výrobky, diagnostické záznamy o dítěti)	Průběžně, nejméně 2x ročně	Učitelky
Spolupráce s rodiči a další veřejností	Spokojené dítě Spokojený rodič	Rozhovor Rozhovor, konzultace	Průběžně Dle plánu 3x ročně	Učitelka, dítě Učitelky
Plnění ŠVP – TVP	Naplnění cílů	Tabulka	1x ročně	Učitelky

9.2 Minimální preventivní program, prevence předcházení rizikům

- V práci s dětmi se často dotýkáme Minimálního preventivního programu – škodlivost kouření, alkoholu, drog, nebezpečných rostlin, hygieny, výživy, pohybu, vztahu k ostatním. U dětí upevňujeme návyky a dovednosti zdravého životního stylu – preventivní program se plní průběžně za pomoci různých metod a forem i prostředků – využíváme především situačního a prožitkového učení, vycházíme ze zkušeností, zážitků a prožitků dětí s využitím rozhovorů, diskuze, prožitkového učení, pohybových, námětových i sociálních her, omalovánek, literatury, divadelních představení.
- Využití publikace „**Aby se nic nestalo**“ (četba, práce s příběhem, pracovní listy, hry).
- V rámci prevence před projevy diskriminace, nepřátelství a násilí provádíme šetření a pozorování vztahů mezi dětmi s cílem řešit případné deformující vztahy mezi dětmi již v jejich počátcích, a to ve spolupráci se zákonnými zástupci případně za pomoci školských poradenských zařízení. Prvkem prevence v této oblasti je i vytvoření příznivého sociálního klimatu mezi dětmi navzájem, mezi dětmi a pedagogickými pracovníky a mezi pedagogickými pracovníky a zákonnými zástupci dětí.
- Při všech činnostech dbáme na bezpečnost dětí.
- Řídíme se interním předpisem

Bezpečnostní opatření při pobytu dětí v mateřské škole a Poučení dětí o bezpečném chování v mateřské škole

- Tato poučení jsou dětem vštěpována, průběžně opakována a zaznamenávána v Přehledu výchovné práce.

Doplňující program

„Předcházet úrazům znamená dobře je znát“

Pro prevenci rizikového chování a předcházení úrazům pracujeme s dětmi s publikací pro učitelky mateřských škol vydanou Státním zdravotním ústavem autorky Mgr. Kristiny Pokorné, DiS.

Obsahuje 13 příběhů – témat, které věnují pozornost různým prostředím, kde se děti pohybují, s ohledem na hrozící rizika a nebezpečí úrazu.

Zároveň jsou témata řazena podle ročních období, abychom měli možnost upozornit děti na možná nebezpečí, která jsou v příslušných obdobích aktuální.

S dětmi se nad situacemi, po přečtení, zamýšlíme, klademe jim otázky...

Publikace obsahuje pracovní listy s metodikou a hry k tématům.

Z programu můžeme vyvodit tyto výchovné cíle:

1. zdraví – pochopit pojem zdraví jako naprostou pohodu duševní, tělesnou a sociální
2. hygiena – pochopit, že kvůli předcházení nákazám je důležité dodržovat základy osobní hygieny, dodržovat hygienické návyky
3. výživa – seznámit se s typy potravin, které jsou zdravé i nezdravé
4. pohyb – pochopit tělesnou zdatnost jako faktor, který podporuje zdraví a uvědomit si, jak tělesnou zdatnost získáváme
5. vztahy k ostatním – uvědomit si podstatu přátelství, kamarádství a jeho význam pro lidský život

6. alkohol – zjistit základní znalosti dětí o alkoholu, respektive jaké mají zkušenosti s používáním alkoholických nápojů ve svém okolí, prohloubit znalosti o působení alkoholu těsně po požití a v následujících hodinách
7. drogy 1. část: léky – pochopit, že existují různé rostliny, ve kterých mohou být škodlivé látky, uvědomit si, jak důležité je brát většinu léků pouze na doporučení lékaře
8. kouření – dozvědět se o škodlivých důsledcích kouření na lidský organismus
9. nebezpečí od cizích lidí – nemluvit s neznámými lidmi, nikam s nimi nechodit
10. nebezpečí odhozených stříkaček a jehel – upozornit děti na nebezpečí plynoucí z manipulace s použitými jehlami a stříkačkami – možnost nákazy závažnými chorobami; cílem je získat jistotu, že při nálezu těchto předmětů se děti budou chovat bezpečně
11. drogy 2. část: seznámit se s účinky a následky požití neznámé drogy